

**МИННО ДЕЛО
И ГЕОЛОГИЯ**

Година LXXIII ISSN 0861 – 5713
ISSN 2603 – 4549 (Online)

Списание е вписано под № 2045
в Националния референтен списък
на съвременни български научни
издания с научно рецензиране

**БЪЛГАРСКА
МИННО-ГЕОЛОЖКА
КАМАРА**

**НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИ
СЪЮЗ ПО МИННО
ДЕЛО, ГЕОЛОГИЯ
И МЕТАЛУРГИЯ**

<http://mdg-magazine.bg>
e-mail: editor@bmgk-bg.org
тел. 0876222276

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ:

Председател:

проф. д-р инж. Любен Тотев
МГУ „Св. Иван Рилски“

Членове:

проф. д-р Андрей Корчак
проф. д-р инж. Венцислав Иванов
дипл. геолог Детлев Тондера
проф. д-р Зоран Деспотов
д-р инж. Кремена Деделянова
д-р инж. Никола Вардев
проф. д-р инж. Павел Павлов
проф. д-р инж. Радослав Након

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП

Управляващ редактор

доц. д-р инж. Иван Митев

Отговорен редактор

инж. Борислава Скринска

Адрес на редакцията:

1404 София
бул. „Околовръстен път“ 27
БЦ „Земята и хората“, ет.1

„БМГК Комерс“ ЕООД

IBAN банкова сметка

BG78UBBS80021049280640
ОББ АД – Клон „Мария Луиза“

СЪБИТИЯ

Рудник „Ада тепе“ на „Дънди Прешъс Металс“ ЕАД
беше официално открит..... 2

„Елаците-Мед“ АД отпразнува 44-годишната си успешна история..... 5

ДЕН НА МИНЬОРА - Обзор8

ДЕН НА МИНЬОРА - Доклад 10

ДЕН НА МИНЬОРА - Поздравления.....15

ДЕН НА МИНЬОРА - Награди.....16

ДЕН НА МИНЬОРА - Обзор18

НОВИНИ21

РЕПОРТАЖ

До хоризонт 450 на рудник „Ада тепе“ 37

ТЕХНОЛОГИИ

Изследване свойствата и приложимостта на
твърдите включения от откривката в Мини „Марица-изток“ ЕАД
като пътностроителна суровина
Доц. д-р Евгения Александрова
Проф. д-р Ивайло Копрев
Гл. ас. д-р Веселин Балев
Гл. ас. д-р Даниел Георгиев 41

НЕФТ И ГАЗ

Природен газ, нефт и битуми от Западно-предбалканската
нефтегазоносна област: резултати и въпросителни
Венелин Х. Велев46

ДОАЙЕНИТЕ В БРАНША

През 1949 година се запознах с геологията
и тя стана моя живот вече шестдесет години
Проф. д-р Платон Чумаченко57

IN MEMORIAM

Загубихме проф. д-р Божидар Маврудчиев62

БЪЛГАРСКА
МИННО-ГЕОЛОЖКА
КАМАРА

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на енергетиката

ЕМБФ

VI^{TO} ИЗДАНИЕ

ЕВРОПЕЙСКИ МИНЕН БИЗНЕС ФОРУМ 2020

ПОД ПАТРОНАЖА НА МИНИСТЪРА НА
ЕНЕРГЕТИКАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

21 МАЙ 2020
СОФИЯ ТЕХ ПАРК

РЕГИСТРИРАЙТЕ СЕ СЕГА!

www.embf.eu

РУДНИК „АДА ТЕПЕ“ НА „ДЪНДИ ПРЕШЪС МЕТАЛС“ ЕАД БЕШЕ ОФИЦИАЛНО ОТКРИТ

Официалната церемония по откриване на рудник „Ада Тепе“, 23.08.2019 г., Крумовград

Първият нов рудник в България за последните 40 години, разработен от „Дънди Прешъс Металс“, беше официално открит на 23.08.2019 в Крумовград.

В церемонията взеха участие председателят на Народното събрание Цвета Караянчева, министър-председателят Бойко Борисов, министърът на финансите Владислав Горанов, кметът на града Себихан Мехмед, председателят на „Евромин“ Марк Раховидас. Специално за събитието пристигнаха и членовете на борда на директорите на „Дънди Прешъс Металс“ и „Дънди Корпорация.“

280 млн. лв. е до сега инвестицията на „Дънди прешъс металс“ ЕАД в Крумовград. Близо 300 души вече работят в рудник „Ада тепе“ и обогатителната фабрика като 90% от тях са местни жители. Предвидени са 17 млн. лв. за развитие на инфраструктурата, здравеопазването, образованието, спорта и опазване на културното наследство. Съвместно с община Крумовград компанията създаде фонд за подпомагане на микро, малък и среден бизнес за насърчаване на предприемачеството на територията на общината. Финансовият ресурс на фонда е 5 млн. долара в следващите осем години.

Технологична новост в сферата на опазването на околната среда в минната индустрия е изграденото от „Дънди Прешъс Металс“ ЕАД Интегрирано съоръжение за съхранение на минни отпадъци, което осигурява пълно рециклиране на производствените води и прогресивна рекултивация.

Рик Хаус, президент и главен изпълнителен директор на „Дънди Прешъс Металс“ и Джонатан Гудмън, председател на Съвета на директорите на „Дънди Прешъс Металс“ поздравиха официалните гости и служителите на компанията от Челопеч и Крумовград за постигнатия успех. Те увериха, че минно-обогатителният комплекс „Ада тепе“ ще продължи да функционира съгласно най-високите стандарти за безопасност, опазване на околна среда и отговорност към обществото.

Кметът на Крумовград Себихан Мехмед благодари на инвеститорите за голямата инвестиция на територията на общината и затова, че 95% от заетите са нейни жители. Специално подчерта ролята на ръководство-

“

„Удовлетворен съм напълно както от работата на екипа, така и от резултатите, които постигнахме. Искам да благодаря на местната общност, на местната управа, на областната управа, на неправителствените организации, които ни помогнаха да направим този обект по-добър и да бъдем пример в нашия бранш. Поздравявам всички наши колеги и служители, колегите от минната общност с миньорския празник!“, заяви на откриването на новия рудник д-р инж. Илия Гърков, вицепрезидент на „Дънди Прешъс Металс“ и изпълнителен директор за Крумовград.

Първият ни рудник от 40 години у нас е факт. За неговото откриване бяха нужди 19 години усилен труд. „Дънди Прешъс Металс“ получи разрешение за търсене и проучване през 2000 г. През 2005 г. е изготвен и първият доклад за въздействие върху околната среда (ОВОС). Пет години след промяна на проекта е изготвен втори ОВОС, а през 2012 г. канадската компания получава концесия за добив и преработка на руди в находище „Хан Крум“, в което е включен и днешният „Ада Тепе“. Инвестицията в новия рудник е 164 млн. USD, служителите – 278 души, които получават средно 2100 лв. заплата, а през следващата година тя ще нарасне до 2700 лв. чисто месечно възнаграждение.

Работата на „Ада Тепе“ започна още през юни 2018 г. Последва пускането в експлоатация на интегрираното съоръжение, а фабриката за обогатяване започна работа през март 2019 г., а през юни вече цикълът е напълно готов с производството на т. нар. „търговско производство“. В средата на август компанията е получила всички оперативни разрешителни за производство и към настоящия момент то се увеличава, за да достигне 100% през първата половина на септември..

то на „Дънди“ за това, че са променили технологията за добив на злато без цианиди; за това че вместо хвостохранилище е изградено интегрирано съоръжение за минни отпадъци и най-вече за това, че е изградена пречиствателна станция за химическо пречистване на отпадните води. Този факт беше подкрепен и от Висшия експертен екологичен съвет към Министерството на околната среда и водите. Тя подчерта че компания, че продължава да работи с грижа към околната среда и

го доказва с факти - има изграден мониторинг за ежедневен контрол на фините прахови частици, има ежедневен контрол дали има пропускане на отпадни води в р. Крумовица, където е вододейната зона на Крумовград. „Всичко това за мен към момента е гаранция за здравето на хората и опазването околната среда на територията на общината“ заключи Себихан Мехмед.

Председателят на Народното събрание Цвета Караянчева Цвета

Караянчева подчерта, че местната общност и бизнеса са извървели дълъг път, но са успели да намерят допирни точки и да постигнат разумни компромиси в името на по-високи доходи, на повече социални придобивки, да осигурят по-добро бъдеще за децата си и възраждането на региона.

При откриването на рудника министър-председателят Бойко Борисов акцентира върху два приоритета на правителството - благоустрояването на градовете и привличането на повече инвеститори у нас.

Пред гостите на тържеството премиерът Борисов отбеляза доброто изпълнение на редица програми на правителството, които допринасят за по-добрия облик на населените места. „Може би като сте идвали – сте видели пътя от Кърджали до Момчилград и Крумовград. Някои от вас може да си спомнят свлачищата, просто нямаше път, беше отнесен на няколко места“, отбеляза премиерът Борисов. Той добави, че в инфраструктурата в региона са вложени десетки милиони, за да дойдат милиарди инвестиции.

Премиерът Борисов изтъкна значението на разкриването на повече работни места и осигуряването на добри възнаграждения. „Стотици български граждани – мюсюлмани и християни, работят тук. Догодина март месец 2700 лева ще е средната заплата, сега е 2100. Ще продължим в тази посока“, заяви още при откриването министър-председателят Бойко Борисов.

*

Непосредствено преди официалната церемония д-р инж. Илия Гърков, вицепрезидент на „Дънди Прешъс Металс“ и генерален мениджър за Крумовград отговори на въпросите на множеството журналисти, отразяващи събитието. Той поясни, че животът на мината е 8 години, като още отсега се работи по въпроса фабриката към него да работи и след 2027 г. Дотогава от българската земна маса по предварителни прогнози се очаква да бъдат

Церемонията по прерязване на лентата при откриване на рудник „Ада тепе“

Кратки видеоматериали, които разказват за „Ада тепе“ и за хората, работещите на рудника и в обогатителната фабрика може да видите на сайта на списание „Минно дело и геология“ на следния линк:

<https://mdg-magazine.bg/novini/%d0%bf%d1%8a%d1%80%d0%b2%d0%b8%d1%8f%d1%82-%d0%bd%d0%be%d0%b2-%d1%80%d1%83%d0%b4%d0%bd%d0%b8%d0%ba-%d0%b2-%d0%b1%d1%8a%d0%bb%d0%b3%d0%b0%d1%80%d0%b8%d1%8f-%d0%b7%d0%b0-%d0%bf%d0%be%d1%81%d0%bb%d0%b5/>

Специално изградената за събитието конструкция приюти многобройните гости. След пристигането на официалните лица стартът на церемонията бе даден от гайдарски ансамбъл

добити близо 25 тона злато. В момента компанията „Дънди Прешъс Металс Крумовград“ води преговори с потенциални купувачи. Най-големият от тях е германската „Аурубис България“, която разполага с медодобивен комбинат в Пирдоп. Другият сериозен клиент е КЦМ от Пловдив. „Има и други дружества от чужбина, но така или иначе са дадени тестови количества концентрати за преработка и съответно както преработвателните предприятия, така и ние избираме кой е най-добрият вариант да продаваме концентратите“, уточни д-р Илия Гъргов.

„Периодът от 8 години не е голям и логично възниква въпросът каква ще

е съдбата на рудника след това. „Два са сценариите. Първият е свързан с продължение на работата на предприятието в рамките на около 45-50 km около нас. Извършваме проучвателни дейности в 6-7 площи с надеждата да открием нещо и да продължи работата на предприятието. Ако не открием, след 8 години добив настъпва периода за разкриване и рекултивация. Макар, че въпросните процеси вече вървят на тези участъци, където е приключена строителната или добивната дейност. Те се рекултивират. Става дума за 46 хектара площ. Засадили сме и над 20 000 дръвчета“, каза инж. Илия Гърков, изпълнителен директор на „Дънди Прешъс Металс Крумовград“.

Работи се изцяло в режим на затворен цикъл. Изградена е инсталация за пречистване на промишлени води до качеството на питейни. „Пробвахме, работи и аз пих от тази вода“, увери Гърков. Над 4 млн. лева е вложила компанията в археологичските проучвания, открити са близо 18 тона керамика, предстои изграждането на музей на рудодобива. Над 5000 костенурки са преместени, 2000 са с чипове.

„В крумовградската фирма действат т.нар. златни правила за безопасност на труда и превенция на човешкия живот и здравето – всеки служител или работник, пък бил той и най-големият шеф, при постъпване на работа е тестван за алкохол с дрегер. Журналистите – също. А по тепето никой не може да се разхожда без каска, защитни очила и боти с метални предници. На работа идвай абсолютно готов – отпочинал, без да си употребил алкохол или дрога“, подчерта д-р Гърков.

В деня преди събитието и в самия ден на откриването, след тържествената церемония домакините бяха осигурили възможността желаещите гости да разгледат рудника и изградените съоръжения.

На 24 август с богата развлекателна програма в центъра на Крумовград за втора поредна година бе отбелязан Деня на миньора.

МДГ

Официалните гости разгледаха Обогатителната фабриката и за финал се спряха пред готова продукция - специалните чували с обем 1 m³, пълни с концентрат

Кратък репортаж от обиколката на рудник „Ада тепе“ и още информация за съоръженията и технологията на добив, поднесена от специалисти на „Дънди Прешъс Металс Крумовград“ може да намерите на стр. 37

„ЕЛАЦИТЕ-МЕД“ АД ОТПРАЗНУВА 44-ГОДИШНАТА СИ УСПЕШНА ИСТОРИЯ

На 22 август над 6000 души се събраха на Централния площад в гр. Етрополе, за да отпразнуват Деня на миньора и 44 години от създаването на МОК „Елаците“ и 20 години от присъединяването на дружеството към Група ГЕОТЕХМИН. Ветерани, които през 70-те години на миналия век са изграждали рудника, служители и работници от „Елаците-Мед“ АД и дружествата от Група ГЕОТЕХМИН, представители на организации, синдикати, много гости от България и чужбина, граждани и гости на община Етрополе се веселиха до среднощ. Събитието завърши с тържествена многоцветна заря.

Гостите имаха възможност да се запознаят с интересни факти от историята и перспективите за развитие на минния комплекс, роден по времето на социализма и развит след приватизацията от изцяло българския мениджмънт на „Геотехмин“ и „Елаците-Мед“ до високотехнологична и ресурсно ефективна минна компания, една от най-съвременните в бранша в света.

Тържественото отбелязване на годишнините започна с производствена обиколка на официалните гости в Рудодобивния комплекс. Домакините запознаха вицепремиера Марияна Николова, министъра на труда и социалната политика Бисер Петков, зам.-министъра на околната среда и водите Красимир Живков, директора

Проф. д-н инж. Цоло Вутов получи грамота и плакет „Почетен гражданин на Община Етрополе“ за изключителни заслуги

на Дирекция „Природни ресурси, концесии и контрол“ в Министерството на енергетиката Станислав Станков и бизнес партньори от чужбина с постиженията след приватизацията. Сред тях е същественото разшире-

Официално откриване на тържеството по повод годишнините на „Елаците-Мед“ и „Геотехмин“ и Деня на миньора

По време организираната производствена обиколка на Рудодобивния комплекс на „Елаците-Мед“ АД гостите отблизо се запознаха с развитието на съвременните техники за планиране на минните работи и дигитализацията на процесите в рудника

ние и удължаване на експлоатацията на находището и жизнения цикъл на рудника, и целия минен комплекс с 25 години, както и успешното преминаване на минния комплекс към интелигентна индустрия. Благодарение на внедрените високи технологии и модерно оборудване компанията добива и преработва рентабилно руди с по-ниско съдържание на метали. Днес рудник „Елаците“ се нарежда на едно от първите места в Европа

За 20 години в Група ГЕОТЕХМИН са изпълнени уникални проекти, свързани с дългосрочното, ефективно и устойчиво развитие на „Елаците-Мед“.

по производствена мощност в добива на медни руди. „Иновациите водят до качествена промяна на производствения процес и това позволява

оптимално усвояване на природните ресурси и оползотворяване на полезните компоненти в тях“, според инж. Драгомир Драганов, изпълнителен директор на компанията.

В приветствието си по време на тържественото събитие по повод празника, кметът на Етрополе - Димитър Димитров, отбеляза голямата отговорност на компанията във всички сфери на обществения живот. Председателят на Общински съвет - Етрополе, Марин Маринов връчи грамота и плакет „Почетен гражданин на Община Етрополе“ на проф. д-р инж. Цоло Вутов за изключителните му заслуги за развитието на община Етрополе. Той отбеляза, че проф. Вутов винаги е бил близо до гражданите на Етрополе, до хората и техните тревоги и вълнения и винаги им е помагал.

Проф. д-р инж. Цоло Вутов благодари за високата оценка и допълни, че тя е за всички, които са допринесли за развитието на Етрополе. Той се върна назад във времето, когато преди 44 години на 100 м от площада в центъра на града е било управлението на МОК „Елаците“ и отбеляза големите заслуги на някои от ветераните – строители, специалисти и мениджъри, които бяха сред гостите на събитието.

„Защо честваме и 20 години? Защото днес с гордост можем да кажем, че „Елаците-Мед“ е едно от най-съвременните предприятия не само в Европа, но и в света“ – каза проф. д-р инж. Цоло Вутов. И допълни, че за 20 години, откакто предприятието е в Група ГЕОТЕХМИН, са направени дълготрайни инвестиции в оборудване, машини и околната среда за 1 млрд. лв., а средната работна заплата е увеличена с 350 процента и в момента е 1270 долара. Управителят на Геотехмин очерта и приоритетите пред компанията в бъдеще: социална политика, образование, политика за задържане на младите хора в България. „Няма да има по-хубаво място за живеене от България“ – каза той.

Официални поздравления за празника бяха поднесени от Марияна Николова, зам.-министър-председател по икономическата и демографската политика, Бисер Петков, министър на труда и социалната политика, Красимир Живков, зам.-министър в Министерството на околната среда

Проф. д-р инж. Цоло Вутов (четвъртият в средата) заедно с колеги, с които започнали изграждането на рудник „Елаците“ през 1976 г. Отляво надясно: Юлиан Ненов, Емилия Симеонова, Галя Койчева, Захари Зарков, Виктор Додов, Борислав Славов, Стефан Симеонов, Цветанка Заркова, Маня Додова

Музикалната програма с участието на известни изпълнители допринесе за доброто настроение на гостите

и водите, Станислав Станков – директор на Дирекция „Природни ресурси, концесии и контрол“ в Министерството на енергетиката, проф. д-р инж. Любен Тотев и председателя на БТПП г-н Цветан Симеонов. Поздравления изпратиха министърът на икономиката Емил Караниколов, министърът на земеделието Десислава Танева, министърът на туризма Николина Ангелкова, кметове, партньорски организации, компании, училища. Сред официалните гости беше и областният управител на Софийска област Илиан Тодоров, както и изпълнителният директор на БМГК доц. д-р инж. Иван Митев.

Тържествен водосвет за здраве, успех и благоденствие бе отслужен от Н.В.Пр. Ловчанския митрополит Гавриил. Той поздрави проф. д-р инж. Цоло Вутов и ръководството на Група ГЕОТЕХМИН и „Елаците-Мед“ за

Празникът завърши с многоцветна заря

стремежа им да създават материални и духовни ценности и радост за хората.

На тържественото отбелязване по повод годишнините присъстваха всички членове на Надзорния и Управителния съвет на „Елаците-Мед“, зам.-управителите на „Геотехмин“ ООД д-р Иван Вутов и д-р инж. Владимир Вутов, изпълнителният директор Доминик Хамерс, всички ръководители на дружествата от Група ГЕОТЕХМИН и хиляди служители.

На празника, който събра в едно минало, настояще и бъдеще се чуха много топли думи на благодарност и признателност към всички хора, които стоят зад успеха на компанията през годините. Наградените за принос и заслуги, както и за постигнати високи резултати са много. В седмиците преди това тържествено честване бяха връчени близо 1000 юбилейни медала на мениджъри, служители и партньори с принос за развитието на „Елаците-Мед“.

За доброто настроение на всички празнуващи се погрижиха местните млади таланти от „Етрополска духовна музика“, Танцов ансамбъл „Балканска младост“ към НЧ „Тодор Пеев“ 1871 г. и изпълненията на известни творци - гайдаря Петър Янев и Валя Балканска, Нели Петкова, Николина Чакърдъкова. Празникът завърши късно вечерта с изпълнения на Куку-Бенд, балет Магаданс и Гъмзата Брас Шоу и за финал - тържествена многоцветна заря.

ГЕОТЕХМИН

С НАЦИОНАЛНО ЧЕСТВАНЕ НА 18 АВГУСТ МИННАТА ОБЩНОСТ В БЪЛГАРИЯ ОТБЕЛЯЗА СВОЯ ПРОФЕСИОНАЛЕН ПРАЗНИК

Официалният президиум по време на националното честване на Деня на миньора в София Хотел Балкан

На 18 август минната общност в България отбеляза своя професионален празник – Деня на миньора. Официалното честване се състоя в София Хотел Балкан, където по традиция се събраха стоици представители на индустрията. Специални гости на честването бяха министърът на енергетиката г-жа Теменужка Петкова, която е и патрон на празника, заместник-председателят на Европейската асоциация на минните индустрии г-н Роман Щифтнер, представители на ресорните институции, национални и работодателски организации, синдикати, областни управители и кметове от страната, академичната и научна общност.

Събитието бе открито от Председателя на Българската минно-геоложка камара проф. д-р инж. Николай Вълканов.

В своя обзорен доклад председателят на Научно-техническия съюз по минно дело, геология и металургия д-р инж. Кремена Деделянова обобщи състоянието на бранша през 2018 година, както и по-важните събития и инициативи в сектора.

Страната ни заема трето място по добив на мед, четвърто място по добив на злато и пето място по добив на лигнитни въглища в Европа. Основните суровини, които се добиват в България са лигнитни въглища, оловно-цинкови, медни и полиметални руди, гипс, ва-

ровик, бентонит, каолин, кварцови пясъци, огнеупорни глини и мрамор.

Общият добив на полезни изкопаеми за 2018 г. е 108,4 млн. тона, а стойността на произведената продукция е близо 3 млрд. лева. Браншът отчита близо 2,5 пъти по-висока производителност в сравнение със средната за индустрията в страната. Пряко заетите в отрасъла са близо 22 000, а чрез свързаните производства и услуги броят им стига до 120 000. Заплащането в сектора си остава сред най-високите и през 2018 г. бележи ръст с 10%, като средната годишна работна заплата достига 1700 лв.

В своето изказване тя акцентира и върху развитието на въгледобива, което е едно от сериозните предизвикателства пред българската енергетика.

Част от официалните гости отправиха от трибуната поздравления по случай празника. Бяха получени над 30 поздравителни адреса, в т. ч. от президента Румен Радев, министър председателя Бойко Борисов, министрите Лиляна Павлова и Красимир Живков, от комисии към Народното събрание, областни и общински администрации, организации, фирми и партньори.

Заместник-председателят на Евромин г-н Роман Щифтнер изтъкна приноса на България за европейската до-

На събитието присъстваха над 400 гости, свързани с минерално-суровинния бранш

Преди тържественото събрание в Катедралния храм „Св. Неделя“ бе отслужен молебен за здраве на миньорите

бивна индустри по време на Българското председателство на Съвета на Европа. „Бих искал да благодаря на България и на Българската минно-геоложка камара за основополагащите правила за сектора, с които успяха да допринесат за европейския бранш.“

Той обърна внимание и на това колко е важно да бъде убеден новият екип на Европейския парламент в голямото значение на минерално-суровинната индустрия. „Трябва

заедно да накараме политиците да разберат, че не можем да просъществуваме и един ден без тази индустрия“ – допълни г-н Щифтнер.

По време на честването БМГК отличи най-добрите добивни компании за 2018 г. в категориите най-добри резултати, грижа за природата, безопасност и здраве, иновации и корпоративна социална отговорност. Бяха връчени и персонални награди за принос към минерално-суровинната индустрия, награда за журналист и

най-добър студент на Минно-геоложкия университет „Св. Иван Рилски“.

БМГК отбелязва с Национално честване Деня на миньора от 1996 г. насам. Организатори на честването са още Научно-техническият съюз по минно дело, геология и металургия, синдикална миньорска федерация „Подкрепа“ и Федерация на независимите синдикати на миньорите към КНСБ.

Спонсори на събитието тази година са „Асарел-Медет“ АД, „Дънди Прешъс Металс“ ЕАД, „Геотехмин“ ООД, „Минстрой Холдинг“ АД, „България Алфа“ ЕАД и „Тотал България“ ЕООД.

Преди повече от 100 години, по предложение на пернишките миньори, цар Фердинанд издава указ, с който определя 18 август – Деня на успението на Св. Иван Рилски, за ден за честване на професията на миньора. Празникът е възстановен през 1994 г. с постановление на Министерския съвет.

Свети Иван Рилски не случайно е избран за патрон на миньорите. В житието му е описано, че подслон му дават семейство рудари и го спасяват от разбойници. Този светец притежава характерните черти на професията на миньора: твърдост, воля, състрадание и човеколюбие.

СЪСТОЯНИЕ НА МИНЕРАЛНОСУРОВИННАТА ИНДУСТРИЯ ПРЕЗ 2018 ГОДИНА

Д-р инж. Кремена Деделянова - Председател на Научно-техническия съюз по минно дело, геология и металургия

Минералносуровинната индустрия е отрасъл със стратегическо значение за икономиката на България. Тя е в основата на всички други индустрии и важен фактор за икономическата стабилност и енергийна независимост на страната.

България е минна страна - член на Световния минен конгрес от 1965 г., на Европейската асоциация на минната индустрия, металните руди и промишлените материали (ЕВРОМИН) от 1991 г., на Европейската асоциация за въглища и лигнити (ЕВРОКОЛ) от 2003 г. и др. Инициатор сме за създаване на Асоциацията „Балкан-мин“ през 2004 г. и на Балканската академия на минните науки (2013 г.)

България има водеща позиция в европейския добив, заемайки трето място по добив на мед, четвърто място по добив на злато и пето място по добив на лигнитни въглища. Ние с право можем да се гордеем и с обстоятелството, че в настояще време нито една фундаментална човешка потребност не може да бъде удовлетворена без използването на минерални ресурси и суровини.

Основните суровини, които се добиват в страната са лигнитни въглища, оловно-цинкови, медни, златосъдържащи и полиметални руди, гипс, варовик, бентонит, каолин, кварцови пясъци, огнеупорни глини, мрамор.

Установените находища на подземни богатства (без „Минните отпадъци“) към момента са 449 бр., както следва: метални полезни изкопаеми - 163 бр.; неметални полезни изкопаеми – индустриални минерали – 84

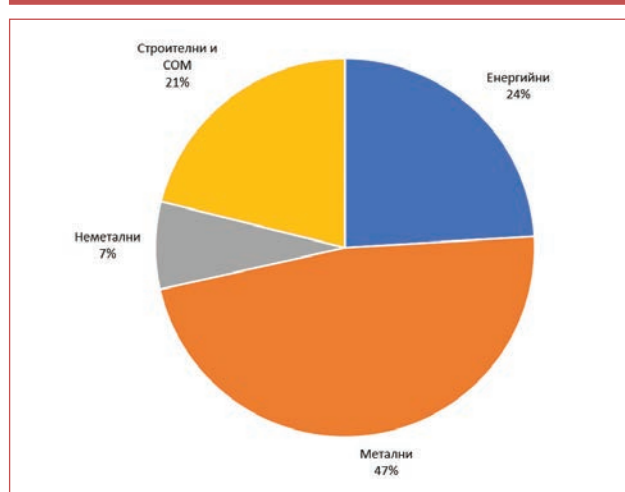
бр.; нефт и газ - 1 бр.; твърди горива - 23 бр.; строителни материали - 140 бр.; скално-облицовъчни материали - 38 бр.

Действащите разрешения за търсене и проучване или за проучване са 145 бр., от тях: за метални полезни изкопаеми – 32 бр.; за неметални полезни изкопаеми - индустриални минерали – 24 бр.; за нефт и природен газ – 11 бр.; за твърди горива – 3 бр. за строителни материали – 35 бр.; за скално-облицовъчни материали – 38 бр.; за минни отпадъци – 2 бр.

Действащите концесии за добив на подземни богатства са общо 531 бр., от тях: за метални полезни изкопаеми - 20 бр.; за неметални полезни изкопаеми - индустриални минерали – 75 бр.; за нефт и природен газ – 18 бр.; за твърди горива – 17 бр.; за строителни материали – 330 бр.; за скално-облицовъчни материали – 70 бр.; за минни отпадъци – 1 бр.

Около 80% от минните дейности в страната се извършват по открит способ. Общата площ на находищата на подземни богатства в България е 1677,60 хил. дка при следното разпределение: добив на метални руди - 5%, добив на неметални материални суровини - 3%, добив на нефт и природен газ - 48%, добив на въглища - 44%

През 2018 г. размерът на концесионните приходи е 74 975 006 лв. (без ДДС). Налице е лек спад в сравнение с предходната година, което се дължи на по-малко плащания от сектор индустриални минерали. Значителен ръст обаче бележат приходите от рудодобива.

Разпределение на концесионните приходи, Източник: Министерство на енергетиката

При разпределението на концесионните приходи по подсектори, с най-голям дял са металните полезни изкопаеми с 47%, следвани от въгледобива с 24%.

Общият добив на полезни изкопаеми у нас през 2018 г. е в размер на 108,42 млн. тона и е с незначителен спад спрямо предходната година.

Повишение с 3% се наблюдава при рудодобива, като общият обем достига 34,66 млн. т. Това затвърждава устойчивата тенденцията на нарастване в този подотрасъл през последните години.

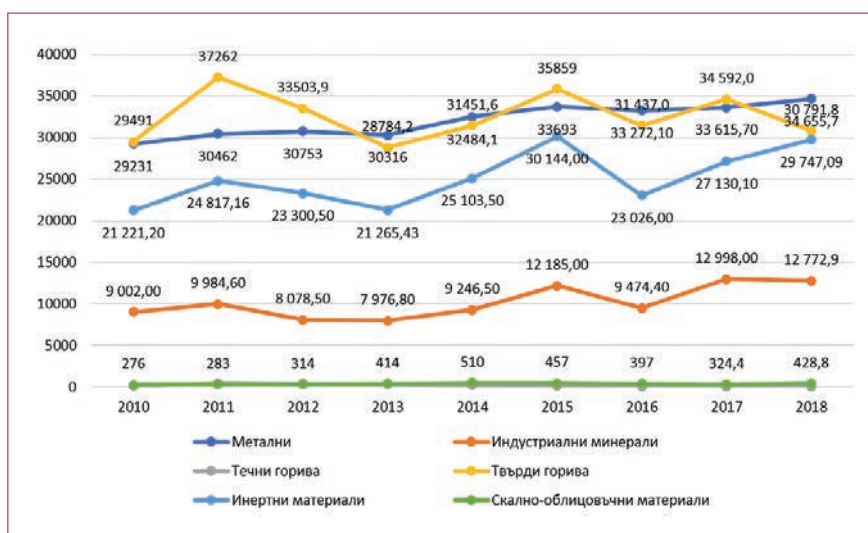
Ръст бележат и подотраслите Добив на инертни материали и Добив на скално-облицовъчни материали съответно с 10% и с 32%, като през последните години, промените при тях са колебливи и не се откроява тенденция.

През 2018 г. е налице спад във въгледобива с 11%, като общият обем на добива възлиза на 30,79 млн. тона. Това е най-ниското ниво при този подотрасъл от 2013 г. насам. Намаление има и при добива на нефт и природен газ – 7%, както и при добива на индустриални минерали с 2%.

Общата стойност на произведената продукция на промишлените предприятия от сектор Добивна промишленост през 2018 г. отчита ръст с 2%. Този ръст се дължи най-вече на по-високите добиви и повишението на цените през годината на подотрасъл Рудодобив. Ръст в стойността, но с 8% има и при неметалните полезни изкопаеми. При спомагателните дейности в добива също има спад, но той не се отразява съществено на общата стойност на продукцията в отрасъла.

По данни за 2018 г. продуктите на минерално-суровинната индустрия формират 6,43 млрд. лв. от общия износ, което повишение е близо 17% спрямо 2017 г. Вносът на минерални суровини в стойност обаче продължава да е със значителен превес, като през 2018 г. той е в размер на 12,45 млрд. лева. В сравнение с предходната година има слаб ръст от 4%.

Износът на минерални суровини в натурално изражение през 2018 г.

Производство, хил. т.

е 6,7 млн. тона и бележи спад с близо 4% спрямо предходната година. Най-голям дял в износа имат горивата – 61% от общия дял, следвани от индустриалните минерали с 29% и на последно място с 10% са металните полезни изкопаеми.

Вносът на суровини намалява с 16% в натурално изражение през 2018 г. и е в размер на 13,38 млн. тона. Делът на горивата в него също е преобладаващ – 79% от общия внос, а на индустриалните минерали е 11% и на металните полезни изкопаеми – 10%.

Добивната промишленост е жизненоважна за съществуването на човечеството. Пътят на минната индустрия е определен – устойчиво развитие в условията на пазарна икономика.

Последната година е изключително значима за развитието на българския рудодобив. Открива се първият новоразработен рудник в България за последните 40 години – рудник „Ада тепе“. С визия за устойчиво бъдеще на Община Крумовград и региона, с ангажираността на екипа на „Дънди Прешъс Металс Крумовград“ ЕАД и благодарение на добрите взаимоотношения с общностите, в които работим, през 2019 г. започва открит добив и преработка на златосъдържащи руди от участък „Ада тепе“ на находище „Хан Крум“, град Крумовград.

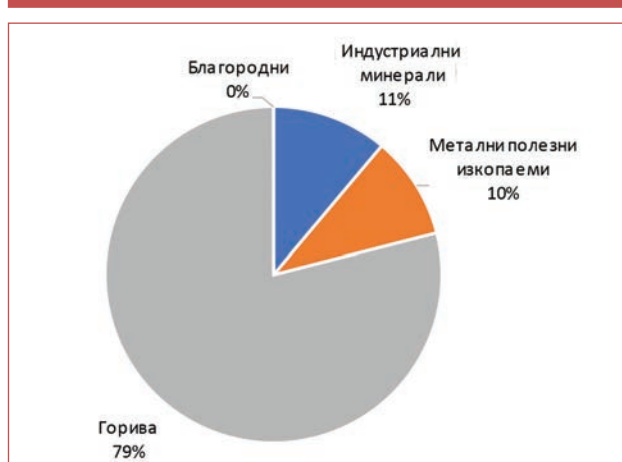
Планираната годишна производителност на обогатителната фабрика е 840 000 т руда със съдържание на метал злато 85 700 тр.у. и срок на експлоатация 8 години. Предвидената обща продължителност на живота на рудника е около 15 години, в които са включени етапите на строителство, експлоатация, закриване и рекултивация. За целия период на експлоатация на находището „Дънди Прешъс Металс Крумовград“ ще инвестира 17 млн. долара за развитието на Община Крумовград.

Опазването на околната среда е сред водещите приоритети на компаниите от минерално-суровинната индустрия. Един от основните принципи, на които се основават политиките им за опазване на околната среда, е задължението за спазване на установените нормативни изисквания на българското екологично законодателство.

През последната година са реализирани стратегически иновационни проекти и направени значителни инвестиции в минерално-суровинния отрасъл. В управлението на отпадъци „Елаците-Мед“ АД прилага съвременни технически решения за повишаване на безопасността на съоръженията. През 2018 г. на хвостохранилище „Бенковски-2“ беше внедрена иновативна технология по обезводняване и уплътняване на депонирания хвост с помощта на специализирана машина MudMaster.

Износ на минерални суровини през 2018г.р Източник: Министерството на икономиката

Внос на минерални суровини през 2018 г.р Източник: Министерството на икономиката

С внедряването на MudMaster се гарантира безопасността на хидротехническото съоръжение, осигурява се устойчивостта му, като същевременно се гарантират проектните обеми за депониране на хвостов материал. С цел постигане на производствените цели и гарантиране на устойчивото развитие на минния комплекс, „Елаците-Мед“ АД продължава внедряването и развитието на съвременни технологии и техники за планиране на минните работи в рудник „Елаците“. През 2018–2019 г. фокус в стратегическото минно планиране е внедряването на специализирания минен софтуер на HEXAGON MINING - MinePlan3D (MP3D).

„Дънди Прешъс Металс“ прилага и развива технологии за добив и преработка на руда, с което се нарежда сред най-иновативните компании в световната минна общност. Предизвикателството да се добива безопасно, но с висока ефективност и ценова конкурентоспособност, при все по-намаляващо съдържание на полезни компоненти в добиваната руда, е стимул за обединяване на постиженията на ИТ индустрията и високите технологии с традиционните методи на добив. От края на 2018 г. се работи по иновативен проект с изпитания на безпилотен дрон за работа в рудника и днес компанията разполага с първите автономни сканиращи дронове в света, които са използвани в подземен рудник. Рудник „Челопеч“ е единственият рудник в света със 100% Wi-Fi покритие на 600 м под земята. Правилото е, където има хора под земята, да има и wi-fi връзка. Това позволява да се приема и да се предава информация в реално време и гарантира безопасните условия на труд.

„Каолин“ ЕАД е компания, която осъзнава силата на знанието и необходимостта от технологично усъвършенстване, следвайки динамиката на развитие на съвременните технологии в съвременния минен отрасъл. През 2016 г. ръководството на компанията одобри решение за изграждане на изцяло нова производствена мощност за най-голямата фабрика в групата – Обогабителна фабрика Ветово. През 2018 г. стартира изграждането на Филтрационно-Сушилен Цех №3. Ин-

вестицията ще увеличи качеството на произвежданата продукция и ще редуцира до минимум загубите.

През 2018 година „Горубсо-Мадан“ АД продължи започнатия през последните години процес на смяна на минния модел в маданските рудници, внедрявайки най-съвременните рудодобивни машини и технологии. Инвестиционната програма за 2018 г. надхвърли 10 млн. лв. Около 2,5 млн. лв. се инвестирани в Обогабителната фабрика в Рудозем, където също се извършва технологично преоборудване.

Нова автоматизирана диспечерска система за контрол и управление на промишленото и питейно водоснабдяване бе внедрена в „Асарел-Медет“ АД. Реализацията на този проект подобри значително управлението на отдалечените една от друга помпени станции, което доведе до снижаване на разходите. В „Асарел-Медет“ АД бе внедрена и нова фирмена система за управление на енергията по изискванията на международния стандарт. С прилагането и се цели намаляване на енергийните разходи, емисиите на парникови газове и други въздействия върху околната среда, благодарение на систематично управление на енергията.

Нека пожелаем на всички минни дружества успешно реализиране на бъдещите им иновативни проекти, които биха били в полза на човешкия потенциал.

Паралелно с пряката производствена и инвестиционна дейност, в дружествата от минния бранш продължава работата по повишаването на квалификацията на кадрите и по подобряването на условията на труд. Успешно се дипломира първият випуск с дуално обучение в „Асарел-Медет“. От учебната 2018/2019 година три дружества от групата ГЕОТЕХМИН - „Геострой АД, „Геотрейдинг“ АД и „Елаците-Мед“ АД, са партньори на Аграрно-техническа професионална гимназия в град Златица в проект за дуално обучение. Партньорството в проекта за дуално обучение е част от корпоративната социална отговорност на група ГЕОТЕХМИН, която включва и подкрепа за младото поколение в региона

и приобщаването му в дейностите на дружествата.

С подкрепата на „Горубсо-Мадан“ АД в Професионална гимназия „Васил Димитров“ – гр. Мадан за пета поредна година се извършва обучение на ученици в специалностите „Минни и строителни технологии“, „Маркшайдерство“, „Геология“. „Елаците мед“ АД осъществява практиканска програма 2019, ориентирана към млади хора, завършили средно образование и без придобита професионална квалификация от общините. По решение на Съвета на директорите на „Минстрой Холдинг“ АД, фирмата дари двадесет едногодишни стипендии на обща стойност 30 000 лв., за подкрепа и допълнителна мотивация в обучението на студентите от Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“. За предстоящата учебна 2019/2020 година четирите дружества „Геотехмин“ ООД, „Елаците-Мед“ АД, „Геострой“ АД и „Геотрейдинг“ АД ще предоставят 17 персонални стипендии за най-добрите студенти от Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“. Студентите ще имат възможност да се запознаят с реалната работна среда, като преминават платен стаж в компаниите. По програма за обучение и повишаване квалификацията на кадрите в „Асарел-Медет“ АД, през 2018 г. са вложени над 437 хил. лв. Фондация „Асарел“ за поредна година реализира благотворителната инициатива „Образование за всички“, като осигурява учебници и стипендии за деца в неравностойно положение от община Панагюрище.

Средна годишна работна заплата, лв., Източник: Национален статистически институт. Данните за 2018 г. са предварителни

Отговорните минни компании в България отдавна си дават сметка колко важно е да се инвестира в уменията чрез образование и обучение, както и в участие в научно-технически форуми у нас и в чужбина.

До Деня на миньора през 2019 г. по инициатива на Научно-техническия съюз по минно дело, геология и металургия и в съорганизаторство с редица минни компании, обществени и научни организации на национално и международно равнище са проведени значителен брой научно-технически форуми, по-важните от които са: VIII Международна конференция по геомеханика; VI национална научно-техническа конференция с международно участие

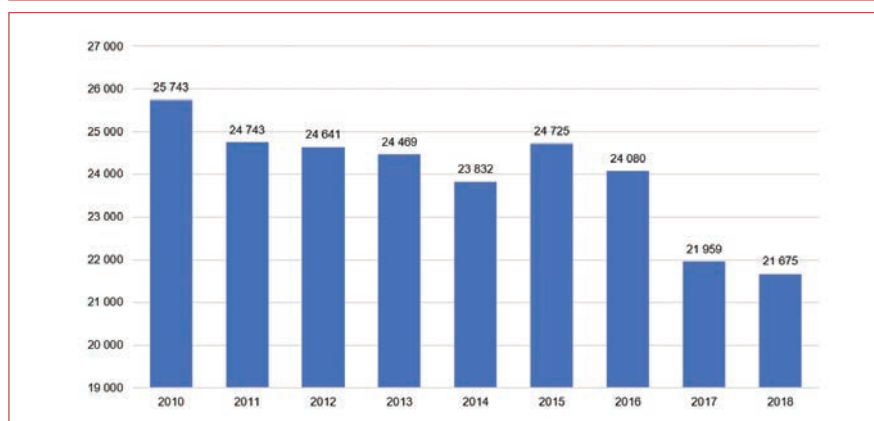
„Технологии и практики при подземен добив и минно строителство“; Национална научно-техническа конференция «Минерално-суровинната база на България»; XV Международна конференция по открит и подводен добив на полезни изкопаеми

Научно-техническите мероприятия, които НТС по минно дело, геология и металургия провежда обединяват науката и бизнеса и са от изключителна полза за минния бранш и допринасят за популяризиране на направените иновации и значими постижения както на национално, така и на световно ниво.

Броят на наетите лица в добивната промишленост през 2018 г., по предварителни данни на Националния статистически институт е 21 675 души, което е по-малко в сравнение с предходната година и затвърждава тенденцията на спад през последните няколко години.

Въпреки намаляването на човешкия ресурс в сектора, произведената продукция на един зает расте, а производителността на труда в сектора продължава да е близо 2,5 пъти по-висока от средната за индустриалния сектор.

Средната годишна заплата на наетите в отрасъла през 2018 г., по предварителни данни на Националния статистически институт е била 20 233 лева, което е средно увеличение с 10% спрямо 2017 г. За сравне-

Наети лица, бр. Източник: НСИ. Показател: Среден списъчен брой на наетите лица по трудово и служебно правоотношение. Данните за 2018 г. са предварителни

ние, средната годишна работна заплата за страната е 13 468 лв., като заплащането в сектора е с 50% по-високо и е една от икономическите дейности с най-висока брутна работна заплата в България. Най-висока заплата в бранша получават работниците и служителите в компаниите, добиващи метални полезни изкопаеми, а най-ниски са тези в подотрасъл Добив на неметални материали и суровини.

Този показател за отрасъла е с трайна тенденция към увеличение, което показва устойчивост на доходите и сигурност на заетите в минерално-суровинната индустрия.

За нас хората са най-ценният ни капитал и затова браншът непрекъснато инвестира много в превенцията и подобряването на здравословните и безопасни условия на труд. Въпреки предприеманите мерки и сериозното техническо и технологично обновление през последните години в минерално-суровинния отрасъл продължава да съществува риск за безопасността и здравето на работещите.

Общият брой трудови злополуки за отрасъла през изминалата 2018 г., по данни на Националния осигурителен институт, бележи ръст – 145 бр. при 127 бр. през 2017 г. Въпреки това, нивото от миналата година все още е сравнително ниско за последните 7 години. Ръст на трудовите злополуки има в почти всички подотрасли, с изключение на добива на неметални материали и суровини. Грижата за безопасността на работещите в минерално-суровинния отрасъл е приоритет на редица компании от бранша. Това означава инвестиране в най-съвременни технологии, спазване на строги процедури и обучение на персонала. В резултат на това има компании с нулев травматизъм за последните няколко години.

Нашата минерално-суровинна индустрия е отрасъл, който оказва силно положително въздействие върху регионите с осигуряването на заетост и приноса си за устойчивото развитие. Благодарение на корпоративната социална отговорност в регионите на дейност на дружествата, там има сигурност, социална стабилност и гарантирани приходи. Компаниите подкрепят доброволно проекти в сферата на образованието, културното развитие, съхранението на местните традиции и ценности, инфраструктурата, помощта в бедствия и аварии, както и за развитието на нови икономически дейности за местните общности.

Българската минерално-суровинна индустрия работи в тясно сътрудничество с академични и научни институции като Научно-техническия съюз по минно дело, геология и металургия, Минно-геоложкия университет „Св. Иван Рилски“, Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Българската академия на науките и др. Бизнесът активно се включва във форумите, организирани от научните и академичните институции и ползва успешно кадрите, подготвени от тях.

Уважаеми колеги,

Преди да приключи обзорния доклад за нашия бранш, не мога да не спомена за големите отличия получени

от наши колеги и минни компании за значителен принос към българската икономика.

Проф. д-р инж. Цоло Вутов получи най-високото държавно отличие - орден „Стара планина“ - първа степен и специалната награда на КРИБ за цялостен принос към българската икономика. „Минстрой Холдинг“ АД получи от Българската агенция за инвестиции приза в категория „Инвестиция в разширяване на бизнес“ като наградата бе приета от проф. д-р инж. Николай Вълканов – Председател на Съвета на директорите на компанията. За своята програма за инвестиции „Дънди Прешъс Металс Крумовград“ ЕАД получи първа награда от Българският форум на бизнес лидерите за най-добра социална политика в категория „Малко и средно предприятие“. Председателят на Надзорния съвет на „Асарел-Медет“ АД г-н Димитър Цоцорков получи наградата за корпоративна социална отговорност, която за първи път тази година беше учредена на конкурса „Мистър и Мисис Икономика“, организиран от КРИБ и сп. „Икономика“. Минно-геоложкия университет „Св. Иван Рилски“ с ректор проф. д-р Любен Тотев получи признание за най-висок рейтинг в професионалното направление „Проучване, добив и обработка на полезни изкопаеми“ на третата церемония по награждаването на „Най-добрите университети в България“. Д-р инж. Илия Гърков получи награда от националния конкурс Мениджър на годината 2018 за принос в развитието на местните общности.

НТС по МДГМ награди 23 свои активисти за реален принос в създаването и развитието на националната минерално-суровинна база. Освен това Управителният съвет на НТС по МДГМ присъди званието „Заслужил миньор“, „Заслужил геолог“ и „Заслужил металург“ на 8 членове.

Честито на всички наградени!

Уважаеми колеги,

Днес, 18 август - деня на „Успение на св. Иван Рилски“, на нашия професионален празник, всички ние имаме основание да празнуваме и с гордост да отбележим постигнатите през изминалия период успехи и добри резултати.

„Заветът на Св. Иван Рилски“ е уникален документ - мерило за националното ни самосъзнание, в който документ съществуват пасажки актуални и днес. От всички мъдрости, които Св. Иван Рилски ни е оставил на всеки наш празник ще звучи неговият завет „Бъдете единни, имайте мир помежду си“. Нека нашият патрон „Св. Иван Рилски“ ни закриля и ни помага в трудното настояще и за по-добро бъдеще.

Желая на ветераните от бранша - дълголетие, а на всички колеги - здраве, енергия, ентузиазъм, творческо дръзновение и успех в професионалната и научна реализация.

Честит професионален празник на всички, работещи в минерално-суровинната индустрия и нека Бог да ни благослови!

**ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА -
МИНИСТЪР НА ЕНЕРГЕТИКАТА**

Истината е, че там, където има успешно развитие на минерално-суровинната индустрия, няма безработица, а един изключително добър стандарт на живот. Там е добре развито образованието и здравеопазването. Всичко това, което прави този отрасъл за икономиката на страната, е изключително важно и видимо за всички. Неслучайно през 2015 г. едно от първите действия, които нашето правителство предприе в областта на енергетиката беше да направи актуализация на стратегията за развитие на минерално-суровинната индустрия в България до 2030 г. Тази стратегия, тази актуализация смея да твърдя, че даде една много устойчива визия за развитието на сектора. Това от своя страна е предпоставка инвеститорите да бъдат спокойни за това, което инвестират в този отрасъл. Това са инвестиции с много сериозно финансово изражение и те трябва да бъдат гарантирани. Именно с актуализацията на стратегията за развитието на минерално-суровинната индустрия смятам, че този интерес на инвеститорите се гарантира и се дава една дългосрочна визия за развитието на този отрасъл.

След актуализацията на стратегията последваха поредица от действия, които дадоха своя добър резултат върху целия сектор. Едно от тези постижения общи на правителството и на бранша е, че с общи усилия успяхме да направим промени в законодателството, с които да бъде инкриминиран незаконния добив. Това беше един много сериозен проблем, който стоеше пред всички нас и пред бранша.

На ход са отново промени в Закона за подземните богатства, които целят устойчиво развитие на сектора, да се дадат гаранции за инвестициите и всъщност всички тези усилия, които ние полагаме секторът да се развива максимално добре при стриктно спазване на всички европейски изисквания в областта на екологията, на практика ще станат факт“.

**РОМАН ШИФТНЕР
ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ЕВРОМИН**

За мен е голямо удоволствие и чест отново да бъда тук сред вас, за да представявам европейската добивна индустрия. Миналата година във връзка с председателството на България на Съвета на ЕС страната ви направи много голям принос за добивната промишленост в Съюза. Искам да благодаря на българското правителство и, разбира се, конкретно на Българската минно-геоложка камара за онези рамкиращи и основополагащи правила, които тя успя да въведе в европейския мащаб. Тази година отново е изключително важна за Европа, тъй като се проведеха изборите в ЕС. В новоизбрания европейски парламент повече от 60% са избрани за пръв път за евродепутати. Освен това ЕП се подмлади, тъй като най-младият евродепутат е на 21 години, а средната възраст е под 50 години

Новоизбраният председател на ЕК Урсула фон дер Лайен вече успя да подчертае, че климатичните промени ще бъдат сред най-високите приоритети на новия мандат. Ние като пряко ангажирани с добивната промишленост в европейски мащаб знаем добре колко важни са природните ресурси, техния добив в съответствие с изискванията за опазване на околната среда. Наша обща задача като организации, касаещи работещи в минната промишленост, е да успеем да убедим новия екип на ЕК, както и новоизбрания ЕП в голямото значение на минералните суровини за Европа.

И така нека обединим сили както на асоциациите на европейско ниво, така и на тези на национално ниво, каквато е Българската минно-геоложка камара, българските компании, но също така и синдикатите. Изключително важно е всички наши работници и служители да бъдат в много пряка връзка и да разбират напълно значимостта на нашата работа като компании в тази сфера. Освен това ние заедно трябва да намерим политиките да разберат, че не може да просъществуваме и един ден ако няма суровини, ако няма дигитализация на нашето производство, ако няма озеленяване.

„Горубсо - Мадан“ АД с изп. директор инж. Сергей Атанасов с награда за най-високи годишни резултати в минерално-суровинната индустрия - постигнат ръст на производството през 2018 г. спрямо 2017 г. 5,8%.

„Асарел-Медет“ АД с изп. директор инж. Делчо Николов с награда в категория „Грижа за природата“ - за липса на нарушения и санкции във връзка със спазване на екологичните норми през 2018 г., удостоверено с документ от РИОСВ

Проф. дтн инж. Цоло Вутов, управител на „Геотехмин“ ООД получи персонална награда за принос по случай своята 70-годишнина

„Елаците-Мед“ АД с изп. директор инж. Драгомир Драганов с награда за инвестиции - за проект „Внедряване на съвременна технология за повишаване стабилността на хвостохранилище „Бенковски-2

„ДПМ Крумовград“ ЕАД с изпълнителен директор д-р инж. Илия Гърков получи наградата за социално-отговорна компания за проект „Фонд за подпомагане на микро, малки и средни предприятия“

Инж. Делчо Николов, изп. директор на „Асарел-Медет“ АД получи персонална награда за принос по случай своята 60-годишнина

В категория „Безопасност и здраве“ за постигнат нулев трудов травматизъм през 2018 г., удостоверено с документ от Националния осигурителен институт награди получаха: „Асарел-Медет“ АД с изпълнителен директор инж. Делчо Николов; „Асарел-Ремонт“ ООД с управител г-н Димитър Цоцорков; „Имерис Минералс България“ с изпълнителен директор г-жа Юлияна Марева

Награди за принос – грамота за годишна на дългогодишен и активен член на БМГК - 44 години от създаването на МОК „Елаците“ и 20 години от присъединяването на „Елаците-Мед“ АД към група GEOTEХМИН получи инж. Драгомир Драганов

Награда за принос към минерално-суровинната индустрия получи Методи Савов – ветеран и във връзка с неговата 90-годишнина

Персонални награди за принос към минерално-суровинната индустрия получиха още:
инж. Иван Игнатов („Асарел - Ремонт“ ООД) - 70 г. и Митко Младенов („Рудметал“ АД) – 60 г.

Награди за принос към българската минерално-суровинна индустрия – грамота за годишна на дългогодишен и активен член на БМГК - **60 години Лъкинска обогатителна фабрика – „Лъки Инвест“ АД с изпълнителен директор инж. Атанас Марински**

Награда за обективно и последователно отразяване на бранша - **г-жа Марияна Бойкова – вестник „24 часа“**

Д-р Николай Колев („Огняново-К“ АД) с награда за принос и по случай неговата 60-годишнина

Проф. д-р инж. Павел Павлов (зам.-ректор на МГУ „Св. Иван Рилски“) с награда за принос и по случай неговата 50-годишнина

Проф. д-р инж. Стефчо Стойнев (управител на „Геотехника АБС“ ООД) с награда за принос и по случай неговата 60-годишнина

Награда за най-добър студент на МГУ „Св. Иван Рилски“: получиха: Божил Демерджиев – специалност „Газова горивна и пречиствателна техника и технологии“, успех 5,61 – награда грамота и парична награда от БМГК; Иванка Стоянова – специалност „Маркшейдерство и геодезия“, успех 5,60 - парична награда на „Минстрой Холдинг“ АД; Божурка Георгиева – специалност „Геофизика“, успех 5,83 – награда на фондация „Асарел“, учредена на името на проф. д-р Лъчезар Цоцорков

НАГРАДИ НА НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИЯ СЪЮЗ ПО МИННО ДЕЛО, ГЕОЛОГИЯ И МЕТАЛУРГИЯ, ВРЪЧЕНИ ПО ВРЕМЕ НАЦИОНАЛНОТО ЧЕСТВАНЕ НА ДЕНЯ НА МИНЬОРА

Награда „Заслужил миньор на НТС по МДГМ“ - инж. Неделчо Бонев

Награда „Заслужил геолог на НТС по МДГМ“ - проф дгн Руслан И. Костов и доц. д-р Стефан Бояджиев

ТРЕТА ПОРЕДНА ГОДИНА „ГОРУБСО-МАДАН“ АД С НАГРАДА ЗА НАЙ-ВИСОКИ ГОДИШНИ РЕЗУЛТАТИ

Наградата за постигнати най-високи годишни резултати в минерално-суровинната индустрия за трета поредна година бе връчена лично от Министъра на енергетиката Теменужка Петкова на „Горубсо – Мадан“ АД с изпълнителен директор инж. Сергей Атанасов за постигнат най-висок ръст на производството през 2018 г. спрямо 2017 г..

През изминалата 2018 г. и седемте месеца на 2019 г. „Горубсо-Мадан“ АД отново бележи стабилен ръст в основната си дейност – добив на оловно-цинкови руди. Това е много важен период от развитието на дружеството по изграждане на новия минен модел, включващ въвеждане на нови технологии, замяна на старата техника от миналия век с най-съвременно минно оборудване на гумено-колесен ход с цел постигане на по-висока производителност на труда и въвеждане на по-добри и безопасни условия на труд.

През 2018 г. са добити над 350 хил. т руда и произведени 25 061 т оловни и цинкови концентрати като е отчетен отново ръст на производството и на

производителността на труда спрямо предходната 2017 г.

Изпълнението на минно-проходческите работи е на 167,9%, при планирани на трите участъка 5833 т проходки са постигнати 9793 т, съставляващи 79511 m³ отбита минна маса. През годината са прокарани и 5327 т проучвателни сондажи, от които 2289 т на находище „Петровица“, 2135 т на находище „Крушев дол“ и 903 т на находище „Върба-Батанци“.

За седемте месеца на 2019 г. са добити над 15 100 т концентрати, което съставлява ръст от 5% спрямо същия период за предходната година. Постоянно се преизпълняват и заложените геологопроучвателни, минно-подготвителни и сондажни работи в трите находища „Крушев дол“, „Петровица“ и „Върба-Батанци“, осигуряващи устойчиво развитие на забойната линия. Общо за седемте месеца са прокарани над 5000 т проходки. С помощта на новата техника от пробивни карети, подземни челни товарачи и камиони ежесечно се прокарават стотици метри наклонени галерии в дълбочина,

обезпечаващи разкриване на доказаните геоложки запаси и подготовката за въвеждане в експлоатация на нови работни места.

Тези положителни резултати се дължат на упорития и всеотдаен труд на всички работници и специалисти, отдадени в нелеките си минни професии. Основна заслуга в устойчивия темп на развитие на дружеството през последните седем години имат мажоритарните собственици „Минстрой холдинг“ АД и „КЦМ 2000“ АД, които ежегодно инвестират по десетки милиони лева за увеличаване на производствения капацитет, осигуряване на нови работни места и подобряване на условията на труд, чрез закупуване на най-съвременно оборудване – пробивни карети, челни товарачи и подземни камиони, с които се заменя тежкия ръчен миньорски труд с нови минни професии, които са далеч по-привлекателни за младите хора.

Амбициозната инвестиционна програма за 2019 г. за нова минна техника и оборудване на стойност над 5 млн. лв. се изпълнява в предвидените срокове. До края на м. юли са

договорирани и доставени активи, включващи минно оборудване, с което се подменя минния модел. Те са от водещи фирми – производители и дилъри в този бранш – Епирок, Сандвик, Стротех Инженеринг и др. Тези инвестиции включват подземни челни товарачи за трите находища, подземни камиони и пробивни карети, които са много по-ефективни и с по-нисък разход на електроенергия от старите, използвани до момента.

Периодично се подменят отделни участъци от въжетата на дългата 7 km въжена линия за транспортиране на рудата от Мадан до Обогатителната фабрика в Рудозем.

В хвостохранилището в РОФ, където не бяха влагани никакви средства от предишните собственици, за последните 3 години се извършиха СМР за над 1 млн. лв за да се осигури нормална работа на предприятието.

Обогатителната фабрика, която е в активите на „Върба-Батанци“ АД също е в процес на технологично преоборудване. След изпълнение на проекта за цялостна реконструкция на трошачното отделение на РОФ, чрез който е извършена подмяна на амортизираните и с изключително висока енергоемкост трошачни и пресевни машини като същите са заменени с нови за постигане на по-добри технологични показатели, по-висока производителност и по-нисък разход на електроенергия. Стойността на вложените инвестиции в този проект съставляват близо 2 млн лв, включващи доставка на ново оборудване – трошачки, магнитни сепаратори, помпи и СМР.

Освен производствената дейност, основен приоритет за дружеството е осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, така че независимо от специфичните условия на работа всеки служител на фирмата да се прибира жив и здрав при семейството си.

В съответствие с оценката на риска за всяко работно място, за всеки работещ се осигуряват необходимите лични предпазни средства и специално работно облекло така също и немалко средства за колективна защита. Ежедневно и ежесменно се вменява на персонала чрез инструкции, периодични обучения, нагледни материали и личен пример на ръководителите от най-ниско до най-високо ниво да се работи по безопасен начин.

През миналата 2018 година „ГОРУБСО - МАДАН“ АД приключи успешно изпълнението на проект „Добри и здравословни работни места за всички възрасти“ по Схема „ДОБРИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД“. Проектът се осъществи с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз. Проектът е на стойност 230 000 лв., като безвъзмездната помощ бе в размер на 80 % и съставляваше 182 786 лв.

С този проект се постигна подобряване работната среда и условията на труд в „Горубсо-Мадан“ АД като предпоставка за намаляване риска от трудови злополуки и професионални заболявания. Целевата група на проекта обхваща всички заети, общо 826, от които 140 лица над 54 години и 6 трудоустроени и лица с увреждания.

През м. юли 2019 г. „ГОРУБСО - МАДАН“ АД приключи успешно и друг европейски проект на стойност близо 5 млн. лв. като 50% от средствата съставляват безвъзмездна финансова помощ. Изпълненият договор за БФП между Министерство на икономиката и „Горубсо-Мадан“ АД по проект: „Повишаване на енергийната ефективност на „Горубсо Мадан“ АД“ бе насочен към подобряване на енергийната ефективност и повишаване на производствения капацитет на „Горубсо Мадан“ АД, чрез закупуване, въвеждане в експлоатация и замяна на старо производствено оборудване с нови машини за минната промишленост: 4 бр. подземни минни товарачи, 3 бр. универсални минни карети, 2 бр. подземни минни камиони. Допълнително по проекта са изпълнени мерки за въвеждане на автоматизирана система за мониторинг и контрол на енергопотреблението, система за оползотворяване на отпадната енергия от компресорите, внедряване и сертифициране на стандарт БДС EN ISO 50 001, както и извършването на финансов одит.

Разширяването на производството трябва да продължи и в бъдеще. Това е заложено и в програмата за устойчиво развитие на дружеството през следващите 10 години, която включва търсене и проучване на запаси в новите концесионни площи „Петровица-север“, по която се работи вече 3 години, „Бориева-изток“ и „Петровица-запад“. Стартирането на проекта за

търсене и проучване източно от находище „Бориева“ по зона 26 се очаква след сключването на договор с министъра на енергетиката на основание полученото Разрешение за търсене и проучване от Министерския съвет. Така също бъдеща цел на минната компания е разширяване на концесионните площи, чрез придобиване на концесия за добив на полезни изкопаеми от находище „Кралев дол“ (Северна Петровица), като е внесено заявление в МЕ за стартиране на процедурата за предоставяне на исканата концесия. По този начин ще се увеличи добивът на оловно-цинкови руди и ще се натоварят мощностите на Рудоземска обогатителна фабрика (РОФ), която е част от активите на мажоритарния собственик на дружеството „Върба-Батанци“ и ще се открият нови работни места.

За втора поредна година, на 21 август се проведе „Ден на отворените врати“ на рудник „Петровица“. Много граждани, служители от общинска администрация, бивши работници и служители на дружеството и депутатът Красимир Събев влезнаха под земята и се запознаха от близо с подземната работа. Посетиха работни места, разгледаха минните изработки и новата техника в работен процес.

По случай Деня на миньора и празника на град Мадан стотици жители и гости на красивия миньорски град изпълниха площада в центъра, за да отбележат заедно тържественото начало на традиционните Празник на града и Деня на миньора.

Празничното събитие на маданчани, уважиха депутатите от Смолянско Хайри Садъков (ДПС), изп. директор на „КЦМ 2000“ АД инж. Румен Цонев, кметовете на общините Белица, Рудозем, Златоград, Неделино, Баните, председателят на Областният съвет на ДПС – Смолян Салих Аршински, проф. д-р Любен Тотев – ректор на Минно-геоложкия университет, проф. Иван Нишков, проф. Димитър Анастасов, преподаватели в МГУ, проф. д-р инж. Павел Пенчев, Председател на УС на Българска асоциация по подземни води, професор по Хидрология също към Минно-Геоложкия университет „Св. Иван Рилски“ – София и още много приятели на Горубсо и град Мадан.

Поздравления към маданчани отпрати и изп. директор на „Горубсо Мадан“ инж. Сергей Атанасов, който подчерта, че за последните 8 години градът се е променил тотално, което всеки го вижда и го оценява. Последните години предприятието „Горубсо“ е направило инвестиции в размер на над 100 млн лева, посочи Атанасов.

Приветствие поднесе и инж. Цонев. *„Ние сме убедени, че за рудодобива и за нас има много добро бъдеще. Когато има такива ръководители и толкова добре подготвени миньори, ще има добро бъдеще и за рудодобива, а от там и за целия град.“*, каза Цонев.

Областният управител Недялко Славов поздрави жителите и гостите на Мадан, като им пожела здраве, още по-големи успехи и благоденствие. *„Искам да подчертая, че общините от Смолянска област и нашето правителство имат много добра съвместна работа. Но тук особено добър пример е община Мадан. В този град са създадени много добри условия и качество на живот.“*, каза в слово си областният управител на Смолян Недялко Славов.

За трета поредна година „Горубсо - Мадан“ даде старт на спортния крос, под мотото „Учим, работим, спортуваме“. Класиралите се в различни категории бяха наградени от изпълнителния директор - инж. Сергей Атанасов. Интересът към това спортно събитие, станало вече традиционно, с всяка изминала година нараства. Броят им тази година е над 100 участника. Много ентузиазирани деца от 6 до 14, както и възрастни на 65 години пробяха разстоянието. За всички участници имаха фланелки и подкрепителни пакети. По традиция на кроса, много въодушевени взеха участие и деца със специални потребности от Македония, Турция, Италия и Исмания, които по това време са на гости в града по специална програма.

Специални гости на събитието бяха известни маратонци от областта - Руско Кадиев, Нонка Кадиева, Радостин Капуджиев, Светозар Башев и Борислав Башов.

Преди даване началото на спортния крос работници и служители на дружеството, синдикални дейци и служители от общинска администрация и читалището положиха венци и цветя и отдадоха чест пред паметника на инж. Ангел Янакиев и пред паметните плочи на загиналите при трудови злополуки и Клавдия Митрофановна Дроздева.

Информация на „Горубсо-Мадан“ АД

С ПОСЛАНИЯ ЗА ЕДИНЕНИЕ И ВЕЧНИ ХИТОВЕ „АСАРЕЛ-МЕДЕТ“ ПОСРЕЩНА ПРАЗНИКА СИ

“

„Бих искал днес на празника да отправя няколко пожелания. Нека дори когато сме толкова успешни, никога не забравяме откъде сме тръгнали и какво сме преживели заедно. Нека не забравяме кой е останал до нас не само на празниците, но и в трудните моменти. Нека и напред да продължим да следваме нашите доказани успешни ценности, политики и стратегии, чийто инициатор и идеолог бе професор д-р Лъчезар Цоцорков. Той сигурно ни гледа отнякъде и се радва днес заедно с нас. Нека сме единни, и не мислим само за себе си, а за цялата фирма, за обществото и за България, защото само така ще сме силни и устойчиви, и ще може всички българи, нашите деца, внуци и правнучи да са успешни и щастливи“. Това послание отправи към хилядите работници и служители на „Асарел-Медет“ АД, ветераните от компанията и хилядите гости на традиционното честване на Деня на миньора и фирмения празник председателят на Надзорния съвет Димитър Цоцорков.

“

„Заедно с община, институциите и цялото общество трябва да постигнем съгласие и да изработим цялостен модел за развитието на родния край, в който бизнесът да има своята конкретна роля и ангажименти, които да следва. Защото залогът е огромен и утре нашите наследници няма да се интересуват колко руда сме добили, а ще питат какво направихме и какво не успяхме, за да им дадем посока и основа за развитие. Трябва всички да осъзнаем, че с работата си днес предопределяме не само нашите съдби, но и бъдещето на поне няколко поколения.“ С тези думи към присъстващите в Панагюрски колонии се обърна председателят на Управителния съвет инж. Делчо Николов.

И изпълнителният директор на „Асарел-Медет“ АД инж. Делчо Николов съобщи, че за първото полугодие на тази година дружеството е инвестирало с 64% повече от същия период на миналата година, а в седемте фирмени програми за устойчиво развитие през 2019 г. ще бъдат вложени над 150 млн. лв. Той допълни, че себестойността на тон произведена продукция за първите шест месеца е с над 9% по-ниска от планираното и с благодарност подчерта, че тези добри показатели са резултат от усилията на целия екип на „Асарел-Медет“.

Хитът на Станислав Сланев – Стенли „Бъди, какъвто си“ се превърна в творческо обобщение на духа на празника. На финала на тържество-

то популярният певец заедно с групата си „Стенли Лайв Бенд“ ни върнаха към романтичните времена на българския рок с песни като „Богатство“, „Оловният войник“, „Жулиета“, „Обсебен“ и др. Градусът на настроението преди това вдигна атрактивната Мария Илиева, а публиката награди с аплодисменти звездата от „Като две капки вода“ Стефан Илчев и Владимир Ампов – Графа, който редуваше прочувствени балади с горещи летни парчета.

Като герои във фолклорна приказка се почувстваха зрителите при изпълненията на Национален ансам-

Празника уважиха посланиците на Република Куба и Република Беларус Н. Пр. Каридат Милиан и Александр Лукашевич. Сред официалните гости бяха още народният представител проф. Станислав Станилов, областният управител Стефан Мирев и неговият заместник Йордан Кожухаров, кметът на община Панагюрище Никола Белишки, председателят на Общинския съвет в Панагюрище Христо Калоянов, общински съветници, кметове на общини и населени места от общината и региона. Синдикатите бяха представени от своите лидери - президентите на КНСБ и КТ „Подкрепа“ Пламен Димитров и Димитър Манолов, както и от Владимир Топалов, председател на Синдикалната миньорска федерация „Подкрепа“. Тържеството уважиха представители на браншови и работодателски организации, партньори на компанията, представители на медиите, общински и държавни институции, на образователни, културни и неправителствени организации.

“

**НИКОЛА БЕЛИШКИ,
КМЕТ НА ОБЩИНА ПАНАГЮРИЩЕ:**

Благодаря на „Асарел-Медет“, че винаги е бил зад община Панагюрище в трудни моменти. Само фирми като вашата - с ясна визия и последователни действия, могат да бъдат устойчиви и успешни.

“

**ПРОФ. ЛЮБЕН ТОТЕВ,
ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА БЪЛГАРСКА
МИННО-ГЕОЛОЖКА КАМАРА, ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА СЪВЕТА НА РЕКТОРИТЕ В БЪЛГАРИЯ И РЕКТОР
НА МИННО-ГЕОЛОЖКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВЕТИ
ИВАН РИЛСКИ“:**

Горд съм, че голяма част от специалистите в „Асарел-Медет“ са възпитаници на МГУ „Св. Иван Рилски“. Благодаря на ръководството за подкрепата към нашия университет. Желая на всички Ви много здраве и още успехи.

“

**ПЛАМЕН ДИМИТРОВ,
ПРЕЗИДЕНТ НА КОНФЕДЕРАЦИЯТА
НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ:**

Всички вие трябва да се гордеете, че работите в едно от най-добрите предприятия в България. Няма как в този ден да не си спомним за проф. д-р Лъчезар Цоцорков, който изгради една компания, с която се гордеем не само в България, но и в Европа. Важно е да развиваме страната си и да оставаме да работим и да живеем тук.

“

**ДИМИТЪР МАНОЛОВ,
ПРЕЗИДЕНТ НА КТ „ПОДКРЕПА“:**

„Асарел-Медет“ е уникално предприятие. Често са ме питали какво е корпоративна социална отговорност. На такива въпроси отговарям идеите и вижте сами Панагюрище. Тук в „Асарел-Медет“ е изградена висока корпоративна култура. На всички работници желая високи доходи, безопасни условия, както досега, така и в бъдеще.

бъл „Пирин“, а под звуците на виртуозните музиканти се завъртя традиционното фирмено хоро, поведено от председателя на Надзорния съвет Димитър Цоцорков и знаменосецът Петко Джунов, който в навечерието на празника бе отличен за непрекъснатата си 40-годишна кариера в „Асарел-Медет“ АД. Подобно признание за професионализма и лоялността си към компанията още 235 негови колеги.

На сцената се изявиха и местните творци от Духов оркестър „Делчо Радивчев“, мажоретен състав „Елиноор“ към Центъра за подкрепа на личностното развитие в Панагюрище, представителният танцов състав „Тангра“ от село Попинци и Никола Скачков.

Вкусно допълнение към програмата бе специалният „говежди курбан“, приготвен бързо, лесно и вкусно от майстора на черпака Ути Бъчваров и сварен в казан от автентична асарелска мед. Най-малките посетители също забравиха за скуката след като се отдадоха на забавленията и игрите, организирани от клоуни и аниматори на спортната площадка в селото.

По стара традиция тържественото честване започна в параклиса „Свети Иван Рилски“ с водосвет за здраве и благополучие и надеждата закрилата на Светеца – покровител на миньорите и всички българи, да се разпростре над присъстващите на традиционния асарелски празник!

Отдел „Комуникации“, „Асарел-Медет“ АД

ЗАПАЗВАНЕТО НА ВЪГЛЕДОБИВА И ПРОДЪЛЖАВАНЕ РАБОТАТА НА ТОПЛОЕЛЕКТРИЧЕСКИТЕ ЦЕНТРАЛИ - ОСНОВНА ЦЕЛ НА МИНИСТЕРСТВО НА ЕНЕРГЕТИКАТА

Министърът на енергетиката Теменужка Петкова на среща в Раднево с представители на енергийните дружества и на синдикалните организации КТ „Подкрепа“ и Конфедерацията на независимите синдикати в България

Запазването на въгледобива и продължаване работата на топлоелектрическите централи от комплекса „Марица изток“ е основна цел и приоритет в нашата работа. Това каза министърът на енергетиката Теменужка Петкова на среща в Раднево с представители на енергийните дружества и на синдикалните организации КТ „Подкрепа“ и Конфедерацията на независимите синдикати в България. Министър Петкова запозна председателите на двата синдиката Димитър Манолов и Пламен Димитров с напредъка на предприетите мерки за осигуряване работата на комплекса „Марица-изток“. В срещата участваха и ръководителите на „Български енергиен холдинг“ ЕАД, „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, „Национална електрическа компания“ ЕАД, ТЕЦ „Марица-изток 2“ ЕАД, „Мини Марица изток“ ЕАД и фонд „Сигурност на електроенергийната система“.

“

„Основна цел за нас е запазване на въгледобива и продължаване работата на топлоелектрическите централи за гарантиране на енергийната сигурност в България. В проекта на Интегриран план в областта на енергетиката и климата сме заложили работа на комплекса „Марица-изток“ до 2030 г. с хоризонт до 2050 г.“, припомни министър Петкова.

Тя акцентира върху ясната и категорична заявка на правителството, че централите, които произвеждат електроенергия от въглища, ще останат основна базова мощност в българската енергетика. Причината е, че България разполага с местни лигнитни въглища, а няма нищо по-сигурно за диверсификацията на

енергийните източници от местния ресурс, допълни министър Петкова.

Използването на механизма за капацитет като възможност за подпомагане на въглищните централи в страната също бе сред темите на дискусиата. Енергийният министър информира за подписано днес от нея писмо до Европейската комисия, с което страната ни уведомява ЕК, че ще използва механизма за капацитет, за да гарантира енергийната сигурност и ликвидността на пазара на електроенергия.

В момента международен консултант извършва възложен от БЕХ анализ на адекватността на системата, който ще бъде изпратен в комисията до края на месеца. Близо 50% от разходите на ТЕЦ „Марица-изток 2“ се дължат на високите цени на емисиите CO₂, които централата трябва да закупува, за да работи. По думите на министър Петкова, към настоящия момент се търси възможност за минимизиране на риска като емисиите бъдат закупени по-рано.

Министър Петкова се спря и на въпроса за увеличаване на капитала на държавната топлоелектрическа централа като една от мерките за стабилизиране на финансовото ѝ състояние. В момента тече комуникация с представители на Европейската комисия по тази тема и се надявам тя да приключи успешно, подчерта Петкова

Напредъкът на процеса на пълна либерализация на електроенергийния пазар също бе сред темите на разговор. По думите на министър Петкова, в момента се обсъжда възможността в новия регулаторен период малките стопански потребители, присъединени към мрежи ниско напрежение, също да излязат на свободния пазар.

Информация на Министерство на енергетиката

ПРОФ. ДТН ИНЖ. ЦОЛО ВУТОВ БЕ ИЗБРАН ЗА АКАДЕМИК НА ЕВРАЗИЙСКАТА АКАДЕМИЯ ЗА МИННИ НАУКИ

На 6 септември 2019 г. проф. дтн инж. Цоло Вутов бе избран за действителен член (академик) и член на Президиума на Евразийска академия за минни науки (ЕАГН), Казахстан. Решението бе взето на съвместно заседание на ВАС и Президиума на академията.

„Изборът на проф. дтн инж. Вутов за академик и член на ръководството на ЕАГН е висока оценка и признание за

резултатите и приноса му в научната и професионална дейност, както и за ролята му като зам.-председател на Балканската академия на минните науки (БАМН)“, каза проф. Слободан Вуич, председател на БАМН. Организацията се присъедини към Евразийската академия за минни науки, в която учредители са водещи учени и експерти от минния бранш в Беларус, Казахстан, Киргизстан, Русия, Узбекистан и др.

ГЕОТЕХМИН

„ЕЛАЦИТЕ-МЕД“ ПОДПИСА СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО С МИННИЯ ОТДЕЛ НА HEXAGON

“

„Интеграцията на програмното осигуряване на специализирания минен софтуер на HEXAGON MINING - MinePlan3D (MP3D) е стъпка напред в развитието на компанията към интелигентна минна индустрия“, казва инж. Ивайло Николов, директор „Рудодобивен комплекс“ на „Елаците-Мед“ АД.

През 2018–2019 г. фокус в стратегическото минно планиране в „Елаците-Мед“ АД е внедряването на специализирания минен софтуер на HEXAGON MINING - MinePlan3D (MP3D), познат до скоро под името MineSight3D. За постигане на производствените си цели и гарантиране на устойчивото развитие на минния комплекс, „Елаците-Мед“ АД продължава внедряването и развитието на съвременни технологии и техники за планиране на минните работи в рудник „Елаците“. Днес работата с новия софтуер е част от всекидневното на инженерите и ръководството на компанията.

През 2019 г. „Елаците-Мед“ АД подписа петгодишно споразумение за технологично партньорство за минно планиране с минния отдел на Hexagon, световен лидер в областта на сензорни, софтуерни и автономни решения. Споразумението предвижда доставка и услуги от портфолиото HxGN MinePlan. В съобщение на компанията със седалище в Тусон, Аризона, се изтъква, че портфолиото на HxGN MinePlan е изградено на базата на технологии с близо 50-годишна история, доказани в мини в различни страни на света. Съобщава се и, че „Елаците-Мед“ е една от най-големите компании за добив на медна руда по открит способ в България.

„Технологичното партньорство е важно за „Елаците-Мед“ - казва Селчук Акинчи, главен териториален мени-

джер за Европа, Близкия изток и Африка на минния отдел на Hexagon. - „Елаците-Мед“ знаят, че ефективността в голяма степен зависи от доказани решения, стандартизиращи работните процеси, които осигуряват отчетност и по-добро сътрудничество.

Според него, споразумението гарантира на българската компания напълно интегрирана и всеобхватна комплексна система. „Те могат да управляват своите данни без проблеми, свързани с трансфер или конвертиране“, казва още Акинчи.

„Ние непрекъснато се стремим да внедряваме и прилагаме съвременни технологии и методи за планиране на минните работи, за да осигурим ефективно развитие на нашата компания и в частност – на минните процеси. Модернизацията и инвестициите в дигитализацията на рудник „Елаците“ продължават да бъдат сред основните ни приоритети“ - казва инж. Ивайло Николов, директор „Рудодобивен комплекс“ на „Елаците-Мед“. Според него интеграцията на програмното осигуряване на специализирания минен софтуер на HEXAGON MINING - MinePlan3D (MP3D) е стъпка напред в развитието на компанията към интелигентна минна индустрия, се казва още в прессъобщението на HEXAGON MINING.

Поетата отговорност на ръководството на „Елаците-Мед“ АД и постоянните инвестиции в дигитализация на процесите, повишаване квалификацията на инженерния състав и създаване на екип от минни специалисти за усъвършенстване на модерните методи и технологии за минно планиране са солидна основа за развитието на добра стратегия за бъдещото развитие на компанията, в това число в сферата на проучването и инвестирането във всеки доказан рентабилен проект.

Прессъобщение на HEXAGON MINING.

ВИЗИТА НА СЪДРУЖНИЦИТЕ НА „КВАРЦВЕРКЕ ГРУП“ ГМБХ В „КАОЛИН“ ЕАД

От 4-ти до 7-ми септември 2019 г. акционерите в германското дружество „Кварцверке Груп“ ГмбХ, което от 2013 г. е едноличен собственик на българското предприятие, бяха на посещение в „Каолин“ ЕАД. „Кварцверке“ е семейна фирма, създадена през 1884 г.

В рамките на четиридневното посещение нашите гости имаха възможност да посетят заводите на „Каолин“ ЕАД в градовете Сеново, Ветово и Каолиново, както и да се запознаят на място с проекта на дружеството за изграждане на нов завод за преработка на кварц-каолинова суровина в Дулово. Посещението беше от особено значение, тъй като „Каолин“ ЕАД възнамерява да продължи своята широка инвестиционна програма, съ-

Гостите имаха възможност да посетят заводите на „Каолин“ ЕАД в градовете Сеново, Ветово и Каолиново, както и новостроящия се за преработка на кварц-каолинова суровина в Дулово

гласно която – както и в предходните 6 години - цялата печалба ще се реинвестира на местно ниво.

Ето защо, към днешна дата заводите във Ветово, Сеново и Каолиново са с изцяло променен облик. Систематичните усилия за максимално рационално използване на суровината, за подобряване на условията на труд, за повишаване нивото на превантивната поддръжка и на енергийната ефективност, както и въведените германски стандарти за опазване на околната среда имат своите резултати, които бяха отчетени от

Посещение на Центъра за дуално и професионално обучение към завода във Ветово, с който „Каолин“ ЕАД не просто попълва нуждите си от квалифицирани кадри, но е водеща образователна институция в общината

Гостите се запознаха на място със стартирания проект на дружеството за изграждане на нов завод за преработка на кварц-каолинова суровина в Дулово

акционерите с удовлетворение. Изграждането на напълно нов Филтърно-сушилнен цех в завода във Ветово, който се очаква да заработи в началото на следващата година, ще отбележи нова стъпка към превръщането му в съвременна, напълно адаптирана към модерните изисквания производствена мощност. Адмирации получи и създаденият пак към завода във Ветово Център за дуално и професионално обучение, с който „Каолин“ ЕАД не просто попълва нуждите си от квалифицирани кадри, но и на практика поема функциите на водеща образователна институция в общината и извън нейните граници.

В Дулово гостите бяха посрещнати от областния управител на Силистра, Ивелин Статов, кмета на града, д-р Юксел Ахмед, председателя на Общинския съвет, инж. Сезгин Галиб, общински съветници и граждани. В приветствията си представителите на държавната и местна власт подчертаха огромното значение, което се отдава в района на тази германска инвестиция и декларираха безусловната си подкрепа за нея. От името на присъстващите собственици управляващият съдружник в „Кварцверке“ ГмБХ, г-н Роберт Линдеман-Берк, отново потвърди, че само след няколко години Дулово ще има най-модерният завод за преработка на кварц-каолинова суровина в Европа.

По време на цялото посещение гостите не спираха да изразяват възхищението си от България, от красивата природа, европейския облик на инфраструктурата, високото ниво на обслужване, от уважението, с което предприятието се ползва сред местните общности, в които работи, както разбира се и от цялостните резултати на „Каолин“ ЕАД. В заключение, съдружниците изразиха недвусмислено, че са изключително доволни от инвестицията в България и ще направят всичко необходимо, така че да бъде гарантирано укрепването и по-нататъшното развитие на „Каолин“ и запазване на водещата позиция на предприятието в сферата на добива и преработката на индустриални минерали.

Информация на „Каолин“ ЕАД

ДЕЛЕГАЦИЯ ИНСПЕКТИРА НАПРЕДЪКА ПО ИЗГРАЖДАНЕТО НА НОВИТЕ РОТОРНИ БАГЕРИ В „МИНИ МАРИЦА-ИЗТОК“

Делегацията, инспектираща изграждането на новите роторни багери в „Мини Марица-изток“ на монтажната площадка и ...

Делегацията на Европейската комисия и Европейската банка за възстановяване и раз-

витието посети „Мини Марица-изток“ ЕАД за инспекция на напредъка на проекта за изграждане на модерни

роторни многокофови багери, изпълняван по Фонд „Козлодуй“.

На монтажната площадка на двата нови багера в „Мини Марица-изток“ ЕАД бяха представителите на ЕК Джанфранко Брунети, асоциираният директор на Международен фонд „Козлодуй“ Валентин Шайдер, директорът на дирекция „Енергийни проекти и международно сътрудничество“ в Министерството на енергетиката Венета Цветкова, Пламена Лакова от ЕБВР и консултантът Димитър Захариев. Стойността на проекта е 25 848 663 евро, от които 50% е безвъзмездна помощ от МФ „Козлодуй“.

След посрещането в Информационния център на дружеството, гостите посетиха диспечерския център на дружеството, където се запознаха с работата на системите за Енерги-

... в Информационния център на „Мини Марица-изток“ ЕАД

Гостите посетиха и част от изградените с грантово споразумение подстанции на територията на минния комплекс

ен мениджмънт и он-лайн контрол на тежкото минно оборудване (ТМО). Впоследствие се отправиха към монтажната площадка на двата нови роторни багера KWK-2000 и KWK-400L, които конструктивно вече са за-

вършени. В момента продължава дооборудването им и пусково-наладъчните работи по електроинсталацията на съоръжението.

Посещението е планирано и е включено в ангажиментите на възгледобивното дружество към банката и фонда. Гостите посетиха и част от изградените с грантово споразумение подстанции на територията на минния комплекс по проект „Рехабилитация на енергийната ефективност на „Мини Марица-изток“ – подстанция „Гипсово“, подвижна и полустационарни подстанции, задвижваща станция и тежко минно оборудване с монтирани кондензаторни батерии и LED осветление.

В края на посещението те изразиха задоволството си от видяното и изпълнението на проектите, финансирани с европейски средства на територията на рудничния комплекс. Следващото им посещение се очаква за пускане на работата на новите багери, които след завършването им, ще се придвижат на собствен ход до местоназначението си на територията на рудник „Трояново-север“.

ФИНАЛИЗИРАТ МОНТАЖА НА ДВАТА МОДЕРНИ РОТОРНИ БАГЕРА В “МИНИ МАРИЦА-ИЗТОК”

Пред финал е монтажът на двата нови роторни многокофиви багера KWK-2000 и KWK-400L, с които ще се обнови част от тежкото минно оборудване в „Мини Марица-изток“ ЕАД. Предвижда се те да бъдат въведени в експлоатация през пролетта на 2020 г.

Към момента строежът на багер KWK-2000 е завършен, монтират се спомагателните инсталации и се довършва горното строене. Багерът е запазен с напрежение 20 kV и предстои провеждане на пусково-наладъчни работи по електроинсталацията на съоръжението.

Багер KWK-400L, който за разлика от багер KWK-2000 е малък компактен багер, е изграден на 85%, долният строеж е завършен, работи се по горния строеж, монтират се спомагателни конструкции, електро и механично оборудване.

На 20 май 2016 г. „Мини Марица-изток“ ЕАД сключи договор за „Проектиране, изработка, доставка, изграждане и пускане в експлоатация

на роторен багер от типа SRs 2000 и роторен багер от типа SRs 200” с консорциум „FAMUR - БЪЛГАРСКА ЕНЕРГЕТИКА“.

Стойността на Договора е 25 848 663 евро и се финансира с 50% собствено участие и 50% безвъзмездна помощ от МФ „Козлодуй“, по подписано две години преди това Споразумение за замяна на роторни багери, между

Европейската банка за възстановяване и развитие и „Мини Марица-изток“ ЕАД. Отпускането на безвъзмездна финансова помощ в размер на 15,15 милиона евро за най-голямото възгледобивно предприятие в България, е одобрено на 19 декември 2013 година от Асамблеята на Донорите на МФ „Козлодуй“.

*Връзки с обществеността,
„Мини Марица-изток“ ЕАД*

ДНИ НА ОТВОРЕНИТЕ ВРАТИ И ДЕМОНСТРАЦИИ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНИЯ ПРАЗНИК НА ПОЖАРНИКАРИТЕ ПРИ „МИНИ МАРИЦА-ИЗТОК“ ЕАД

Районната служба Пожарна безопасност и защита на населението при „Мини Марица-изток“ ЕАД

На 14 септември Районната служба Пожарна безопасност и защита на населението при „Мини Марица-изток“ ЕАД отбеляза професионалния празник на служителите на Национална служба „Пожарна безопасност и защита на населението“. Програмата включваше провеждане на Дни на отворените врати и пожаро-тактическо занятие в рудник „Трояново-1“.

През първото шестмесечие на 2019 г. са обслужени 116 пожара, от които 4 са с минимални загуби и 40 са без загуби (сухи треви и въглищен прах), потушени са пожароопасни работи при 50 дежурства и са извършени помощни операции. Проконтролирани са 128 дейности, издадени са 29 противопожарни разпореждания със 38 предписани мероприятия, представляващи потенциална опасност за възникване на пожари.

На 14-ти септември 2019 г. РСРБЗН при „Мини Марица-изток“ ЕАД отбелязва 67 години от създаването си. С оперативно-техническата си дейност и навременната си и ефективна намеса при възникналите пожари, наводнения и аварии, службата предотврати усложняването на създадалите се ситуации, разрастването на запалванията и по този начин не допусна нанасянето на големи щети. Това не е заслуга само на РСРБЗН „Мини Марица-изток“ ЕАД, а резултат от съвместната професионална дейност на пожарникари и ръководен състав на обекта. Взетите превантивни решения от мениджърския екип дружеството за приоритетни инвестиции в пожарообезопасяването са управленски решения, които допринасят за минималните материални загуби от пожари и без човешки жертви. Всичко това, мотивира служителите от РСРБЗН Мини „Марица-изток“ ЕАД да постигат отлични резултати при подготовката и да доказват висок професионализъм по обезопасяването на обекта. До края на месец октомври т. г. предстои да бъде попълнен част от щата на РСРБЗН с 6 нови служители.

РАБОТНИЦИ И СЛУЖИТЕЛИ НА „МИНИ МАРИЦА-ИЗТОК“, ОТЛИЧЕНИ ЗА ОВЛАДЯВАНЕТО НА ПОЖАР

Кметът на Нова Загора Николай Грозев изпрати благодарствено писмо на „Мини Марица-изток“ ЕАД за оказаната навременна помощ за овладяването и потушаването на пожара, възникнал между селата Еленово и Сокол, в района на св. Илийските възвишения на 1 500 декара горска територия. С изпратената своевременно техника и хора от „Мини Марица-изток“ ЕАД са спасени ценни природни ресурси, предотвратени са човешки жертви и загуба на имущество.

След искане на директора на Районна дирекция „Пожарна безопасност“ в Сливен, за незабавно изпращане на тежка верижна техника в района на пожара, на 28 и

29 август два булдозера и два влекача, по един от Рудник „Трояново-1“ и от Рудник „Трояново-Север“ и една цистерна за зареждане с вода от Рудник „Трояново-Север“ се включват в спасяването.

Изпълнителният директор на „Мини Марица-изток“ ЕАД Андон Андонов благодари и награди работниците и служителите участвали в овладяване на пожара: от Рудник „Трояново-1“ - Искрен Димитров, Иван Георгиев, Георги Йорданов, Йонко Колев ; от Рудник „Трояново-Север“ - Васил Василев, Красимир Костадинов, Тихомир Минков и Митко Димитров и от отдел „Сигурност“ в управлението на дружеството - Янко Вълев и Огнян Арабаджиев.

ПЕТИМА СТАЖАНТИ ВЕЧЕ СА ЧАСТ ОТ ЕКИПА НА „ЕЛАЦИТЕ-МЕД“ АД

Стажантската програма на "Елаците-Мед" бе закрыта на официално събитие, проведено на 30 септември на територията на Обогатителен комплекс – Мирково

Бъдещите специалисти от Минно-геоложкия университет, стажували в „Елаците-Мед“ са тринадесет. УНСС е представен с девет свои възпитаници, четирима са от ХТМУ, двама са от Технически университет – София и по един - от Университета по строителство геодезия и архитектура, ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, Стопанска академия – Свищов и гр. Лийдс, Великобритания.

За девети пореден път през 2019 г. „Елаците-Мед“ проведе лятна Стажантска програма. Програмата е насочена към студенти, завършили III, IV и V курс или млади специалисти без стаж по специалността, които имат желание да придобият практически опит в една от водещите компании в минната индустрия.

През 2019 г. стажантската програма бе популяризирана в няколко авторитетни кариерни форума. На 1 юли 2019 г. „Елаците-Мед“ посрещна 32-ма студенти.

През лятото младите хора се обучаваха под ръководството на едни от най-добрите професионалисти на двете работните площадки на дружеството – Обогатителен и Рудодобивен комплекс.

Стажантска програма – 2019 на „Елаците-Мед“ приключи успешно. Петима от стажувалите през лятото са вече на работа в компанията. Те са назначени на постоянни трудови договори в дружеството. С тях, общият брой на стажантите, свързали професионалния си път с „Елаците-Мед“ от преминалите стаж през годи-

ните става 44-ма. Покана от компанията е отправена и към други от студентите.

Програмата бе закрыта на официално събитие, проведено на 30 септември на територията на Обогатителен комплекс – Мирково. Директор „Човешки ресурси“ на компанията, Милена Христова и Даниела Горанова – ръководител „Набиране на персонал, обучения и квалификации“ към дирекцията, представиха резултатите на студентите, които се обучаваха в цеховете, направленията и отделите на дружеството.

Кратък видеофилм припомни на стажантите обучението и квалификацията им през лятото в „Елаците-Мед“.

Г-жа Горанова изрази благодарност към всички студенти и техните наставници, като отбеляза значимия при-

Събитието завърши с връчване на удостоверенията за проведения стаж и фирмени подаръци на студентите

нос на колегата си, Мариана Вџева – експерт „Подбор на персонала, обучения и квалификация“, по предварителната подготовка по приема на младите хора.

Милена Христова сподели, че в деветата по ред Стажантска програма на компанията са участвали студенти от осем университета от страната и чужбина. Тя направи равностметка на програмата, като обясни, че целта ѝ е да даде възможност на студентите да придобият нови знания и умения в реална работна среда, а компанията да подбере измежду най-добре представилите се тези, които да продължат своето професионално израстване в дружеството.

Тя разказа, че за деветте години през които се провежда програмата, над 250 студенти са обучавани в „Елаците-Мед“.

„Полезно и за двете страни е срещата на бизнеса с бъдещите специалисти, които желаят да бъдат част от високо подготвените кадри на минната индустрия“, каза г-жа Христова. Тя благодари на стажантите за тяхната отговорна работа; на наставниците, за съветите, на-

пътствията и помощта, оказана от тях на студентите; и на екипа на отдел „Подбор персонал, обучения и квалификация“ - за професионализма при организирането на деветата лятна Стажантска програма в „Елаците-Мед“.

Анализ на изпълнението на задачите от студентите и на работата на техните ръководители направи Даниела Горанова. Тя подчерта, че младите хора поемат високи и сериозни отговорности, проявяват творчество и мотивация и притежават добри умения, които са специфични за производствената дейност на компанията. Препоръката на наставниците към стажантите е да надграждат знанията си, получени в университета, с допълнителна информация от външни източници, както и да проявяват по-голяма инициативност и самостоятелност при изпълнението на поставените задачи. Стажантите, от своя страна, са оценили високо получаваната информация, необходима им за изпълнение на задачите. Впечатлени са от тактичното и внимателно отношение към тях.

Събитието завърши с връчване на удостоверенията за проведения стаж и фирмени подаръци на студентите.

„МАГИЯТА НА ПРОИЗВОДСТВОТО. РУДОДОБИВЪТ – ПОЗНАНИЕ И БЪДЕЩЕ“

За пета поредна година стартира регионалният ученически конкурс, организиран от Геотехмин и „Елаците-Мед“. Тази година темата е: „МАГИЯТА НА ПРОИЗВОДСТВОТО. РУДОДОБИВЪТ – ПОЗНАНИЕ И БЪДЕЩЕ“. Инициативата е част от корпоративната социална отговорност на дружествата и инициативите, посветени на две значими годишнини - 44 години от създаването на МОК „Елаците“ и 20 години от присъединяването на дружеството към Група ГЕОТЕХМИН.

В конкурса са поканени да участват ученици от V до XII клас в 12 училища-партньори от Софийска област: ОУ „Георги Бенковски“, с. Мирково, СУ „Христо Ясенев“, гр. Етрополе, ОУ „Христо Ботев“, гр. Етрополе, Професионална гимназия „Тодор Пеев“, гр. Етрополе, СУ „Св. Паисий Хилен-

Учениците от ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Чавдар и ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Челопеч се запознаха с новата тема на конкурса и с интересни факти за световни и български рудници

дарски", гр. Златица, Професионална гимназия „Златица“, гр. Златица, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Чавдар, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Челопеч, Професионална гимназия по механоелектротехника, гр. Пирдоп, СУ „Саво Савов“, гр. Пирдоп, ПГТХТ „Никола Димов“, гр. Пирдоп, СУ „Любен Каравелов“, гр. Копривщица.

Учениците могат да участват с творба по избор в обявените конкурсни категории: приложно изкуство, изящно изкуство или писмена творба. Във връзка с тазгодишната тематика проектите им трябва да са вдъхновени от собствените им идеи за рудник на бъдещето, „интелигентна“ фабрика, пречиствателна станция на бъдещето, машина, работник, индустрия, природа и др.

Провеждането на конкурса е съпътствано от беседи в училищата-партньори, изнесени от д-р Живко Илиев, главен асистент в Минно-геоложкия университет, които да събудят интереса на младите участници. На 30 септември се състоя първата беседа в Професионална гимназия „Тодор Пеев“, гр. Етрополе, на която д-р Илиев запозна с новата тема желаещите да участват в конкурса. Преподавателят обясни на присъстващите

ученици понятия като „геология“ и „геоложки процеси“, „полезни изкопаеми“ – видове и начините на добиването им. Запозна ги с интересни факти за световните и български рудници, как се преработва добитата руда, с приложението на металите в живота на хората и обърна особено внимание на рекултивацията след извличане на природните богатства.

Презентациите продължиха на 1 октомври в района на Средногорието в училищата - ОУ „Георги Бенковски“, с. Мирково, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Челопеч и ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Чавдар, където учениците от 5 до 7 клас имаха възможността да научат интересни факти за „Магията на рудодобива“.

Учениците заявиха, че и през настоящата година ще се включат с удоволствие в конкурса на „Елаците-Мед“ и Геотехмин и дори вече са избрали тема на своя проект.

В края на беседата на участниците бяха раздадени материали, които да им помогнат по разработваната тема.

„Елаците-Мед“ АД

„МИНИ МАРИЦА-ИЗТОК“ ЕАД В ОСНОВАТА НА НОВА ТРАДИЦИЯ - ДЕТСКИ ПРАВОСЛАВЕН ЛАГЕР

Православният лагер за деца, отглеждани в институции започна с молебен за здраве

„Мини Марица-изток“ ЕАД и Старозагорската епархия поставят основите на нова традиция - организирането на православен лагер, за деца отглеждани в институции.

Осемнадесет деца – девет от Дома за деца лишени от родителски грижи (ДДЛРГ) „Мария Терезия“ и девет от Център за настаняване от семеен тип (ЦНСТ) за деца и младежи с и без увреждания в кв. „Зора“, участват

в летния православен ученически лагер, който се провежда в почивната база на „Мини Марица-изток“ ЕАД на курорта Старозагорски минерални бани. Инициативата е на Негово Високопреосвещенство Старозагорския митрополит Киприан и за втора поредна година се осъществява с финансовата подкрепа на „Мини Марица-изток“. За първи път миналото лято бизнес и църква се обединиха в нова социална мисия.

Първият ден по традиция започна с молебен за здраве, отслужен в единствения у нас храм на името на „Св. Козма Зографски“. Началникът на Културно-просветния отдел при Старозагорска света митрополия, свещено иконом Йордан Карагеоргиев, поздрави участниците от името на владиката.

В четиридневната програма са предвидени беседи от свещеници за вярата, християнските ценности и добродетели - добротворство, милосърдие, труд и обща молитва.

Новото тази година са уроците по църковни песнопения, поверени на диригента на хора при Катедрален храм „Св. Николай Мирликийски Чудотворец“ Мария Колева.

Програмата на православния лагер включва и поклонническо пътуване до параклиса в местността Богородична стъпка и е съчетан с летен отдих от 9 до 12 септември 2019 г.

„Връзки с обществеността“, „Мини Марица-изток“ ЕАД

ПАНАИР ЗАРАДВА ДЕЦАТА ОТ ЕТРОПОЛЕ И СРЕДНОГОРИЕТО

Много изненади, музика и забавни игри зарадваха децата в Спортен комплекс „Мирково“ и на площада в гр. Етрополе

„Елаците-Мед“ и „Геотехмин“ зарадваха най-малките – децата на служителите на „Елаците-Мед“, на служителите от фирмите в Група ГЕОТЕХМИН, както и всички деца – жители на община Етрополе и от региона на Средногорието с детски панаир. Той беше организиран и проведен на 17 август, едновременно в Спортен комплекс „Мирково“ и на площада в гр. Етрополе. Панаирът е част от събитията, посветени на годишнините - 44 години „Елаците-Мед“, 20 години в Група ГЕОТЕХМИН.

Панаирът бе незабравимо преживяване, изпълнено с много изненади, музика и забавни игри. Представени бяха над 10 творчески ателиета по стенопис, архитектурна работилница, изработване на бижута и цветя от салфетки, стъклопис, макиаж, направа на маски, ателие за детски играчки, зумба, за пясъчни рисунки, магнити и за рисуване на тениски. За участниците в творческите ателиета нямаше възрастови ограниче-

ния, единственото изискване беше най-малките да са придружени от родител. За да бъдат участниците изцяло отдадени на веселието и забавленията и да нямат грижи за пристигането на празника и завръщането си у дома, бяха обслужвани от специални автобуси. За безопасността, здравето и сигурността на присъстващите на празника деца се грижеха медицински екип и служители на РПУ– Пирдоп и РПУ - Етрополе.

Първото нещо, в което се включиха малчуганите бяха танците. Творческите ателиета приемаха младите творци от 12:00 до 18:00 часа, когато концертите на Тита в Мирково и Михаела Филева в Етрополе взривиха младата публика с непосредствено поведение и танци зумба. Всеки имаше възможност да се учи и да танцува.

Празникът даде възможност на участниците да развият своите заложби и умения и едновременно с това, да се веселят със своите приятели.

СПОРТЕН ПРАЗНИК В С. МИРКОВО

В чест на двете годишнини и по случай Деня на миньора „Елаците-Мед“ и „Геотехмин ООД“ проведеха редица мероприятия на територията на общините, където развиват дейността си. Част от тях беше традиционният спортен празник, провеждан всяка година в навечерието на професионалния празник за работещите в „Елаците-Мед“ в с. Мирково. Тази година празникът се проведе на 15-ти август в Спортния комплекс на селото. Той бе организиран от Синдикалния комитет на КНСБ при ОК и Управление на „Елаците-Мед“ и се финансира от дружеството.

Работници от различни цехове на компанията премериха сили в няколко спортни дисциплини. Състояха се състезания по футбол на мини игрище, теглене на въже, дартс и бягане в чували. Подобрени бяха много спортни резултати и постигнати нови рекорди.

При дартс за жени, първото място беше спечелено от Донка Карлузова, следвана от Елена Ранчева и Цветана Таскова. При мъжете победител е Пламен Александров, втори стана Матей Кънчев, а трети е Иван Кърпаров. В дисциплината скачане с чували първото

място при жените завоюва Елена Ранчева, като след нея останаха Лили Минева и Виктория Арианоглу. При мъжете състезанието беше спечелено от Станислав Димитров, на второ място се класира Ангел Ангелов и на трето – Величко Самарджиев. В състезанието по теглене на въже във всеки отбор бяха включени по петима състезатели. При жените победител стана сборният тим, второ място спечели съставът на цех „Водно и хвостово стопанство“, а третото – „Изследователска лаборатория“. И при мъжете най-добри бяха представителите на ВХС, последвани от сборния отбор и кариера „Миал“. Най-дълго продължи футболният турнир при мъжете. Първо място беше спечелено от МФЦ, второто – от Рудодобивен комплекс и трето – от тима на кариера „Миал“.

Победителите в отделните дисциплини бяха обявени от директор „Човешки ресурси“ в компанията, Милена Христова, а наградите бяха връчени от Пенко Нинев – председател на СК на КНСБ при „Елаците-Мед“.

Състезанието по теглене на въже при мъжете премина доста оспорвано

„ЕЛАЦИТЕ-МЕД“ АД ЗАВОЮВА КОМПЛЕКСНОТО ПЪРВЕНСТВО В ТРЕТАТА ОТКРИТА СПАРТАКИАДА НА ИНДУСТРИАЛНИТЕ РАБОТНИЦИ

В курортния комплекс „Албена“, в периода от 31 август до 4 септември 2019 г., се проведе третата поредна открита Спартакиада на индустриалните работници в България. Тя бе организирана съвместно от Федерацията на независимите синдикати на миньорите, Националната синдикална федерация „Метал – електро“, Националната федерация на труда „Химия и индустрия“, Федерацията на независимите строителни

синдикати, Федерацията на независимите синдикални организации от леката промишленост и Българска работническа федерация „Спорт и здраве“.

В програмата на спартакиадата бяха включени състезания в 12 вида дисциплини, като мини футбол, плажен волейбол, тенис на маса, шахмат, баскетбол (стрийтбол), теглене на въже, дартс, петанк, плажна борба, спортна табла, вдигане на пудовка и бридж.

Отборът на "Елаците-Мед" празнува извоюваната победа

Отборът на „Елаците-Мед“ бе съставен от 52-ма служители, които мериха сили с повече от 400 състезатели от 10 други компании.

В крайното комплексно подреждане на първо място се класира нашият отбор. След голяма и оспорвана надпревара нашите колеги успяха да завоюват купата за първото място със 104 точки. Традиционните първенци от „Мини Марица Изток“ този път останаха втори, с по-малко от две точки. Трети се нареди отборът на „Асарел Медет“. Отборът на „Елаците-Мед“ спечели 6 първи отборни места в дисциплините: плажен волейбол (жени и мъже), вдигане на пудовка (жени), теглене

на въже (жени), петанк (жени), шахмат (мъже), като се пребори и за 8 втори. Нашите колеги вложиха много спортен хъс, упорит труд през цялата година и разбира се, голям ентузиазъм за победата.

Купата на комплексен победител в Спартакиадата бе връчена на „Елаците-Мед“ от президента на КНСБ Пламен Димитров, Валентин Вълчев, президент на Федерацията на независимите синдикати на миньорите, Деси Ягодин, председател на Българска работническа федерация „Спорт и здраве“- КНСБ и от вицепрезидента на световната работническа федерация.

„Елаците-Мед“ АД

„ДНИ НА НЕФОРМАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ“ В НАЦИОНАЛЕН МУЗЕЙ „ЗЕМЯТА И ХОРАТА“

Целта на форума бе да се съберат различни образователни и културни организации, институции и общности, които със своите дейности допринасят за развитието на образованието във формален и в неформален аспект. Снимки: Красимир Кръстев

През юни 2019 г. в Национален музей „Земята и хората“ за втора поредна година се проведе „Дни на неформалното образование“, които събраха повече от 100 участници и над 5000 посетители в рамките на двете си издания.

През четирите дни се организираха разнообразни занимателни работилници, ателиета и семинари, които бяха насочени към децата и техните родители. На всеки кръгъл час темите и дейностите се сменяха, за да се осигури възможност всеки да намери интересни и полезни неща. Дейностите включваха използване на музиката, театъра, изобразителното изкуство, програмирането, науките, езика, ценностите, психологията и математиката като изразни средства, чрез които научаваме повече за себе си, другите и света, независимо дали сме деца или възрастни.

Всеки ден имаше различен фокус – семейството, училището, учениците. Дните, посветени на семейството помогнаха на родителите да намерят нови възможности за свободното време на децата или на цялото семейство. Дните, посветени на образованието, откриха нови пространства и възможности за това, което може да се направи в училище чрез ангажираното и мотивирано участие на активните учители. Част от форумите бяха насочени към личното и професионалното развитие на учителите, а други – към учениците. Науките, природата и обществото бяха темите, около които се организираха практическите семинари и ателиета. Програмата отправи своите предизвикателства и към младите хора. Темите включваха богато разнообразие - опознаване на собствените възможности, откриване на силните страни, предприемачество, международни обмени, правото на участие на младите хора, околната среда.

Национален музей „Земята и хората“

ДО ХОРИЗОНТ 450 НА РУДНИК „АДА ТЕПЕ“

Инфраструктурата на обекта включва следните основни съоръжения:

- открит рудник;
- складове за руди и стерилна скална маса;
- обогатителна фабрика;
- интегрирано съоръжение за съхранение на минни отпадъци;
- депо за почвени материали;
- помощни съоръжения.

Движейки се из рудника, забелязваме, че независимо от пресечения терен пътят е перфектен – широк, двулентов, с маркировка и чисто нов асфалт. Първа спирка от обиколката са двата резервоара, пред които Иван Иванов, отговорник „Разрешителен режим“ в „Дънди Прешъс Металс Крумовград“ обяснява цикъла на водите в рудника. „Големият резервоар е за технологични води, а по-малкият – за дъждовни. Имаме възможност за трансфериране на води от резервоара за дъждовни води към този за технологични. Водата, която е преминала през технологичния цикъл, събира се под съоръжението за минни отпадъци, от площадката се връща в големия резервоар. От него с помпи отива обратно в експлоатационния цикъл и навсякъде, където е необходима при технологичния процес“, обяснява специалистът. Непосредствено до резервоара за технологични води са разположени три зелени оръдия. Това са водоразпръскватели, които се използват за засилено изпарение на вода. Включват се в момент, в който през годината има прекалено много води и служи за втора защита от преливане. Първата защита е ползване на водите в технологичния цикъл и за оросяване на пътищата, втората е при необходимост да бъде изпусната вода. Третата защита е поливане на площите за рекултивация.

Специфичното при съоръжението за минни отпадъци е, че то се рекулти-

Резервоарът за технологични води, вдясно е по-малкият за дъждовни води

Част от машинния парк на хоризонт 450

Борислав Гечев, главен инженер „Производство“ и Иван Иванов, отговорник „Разрешителен режим“ на рудник „Ада Тепе придружиха журналистите и по достъпен начин разказаха за основните дейности

Маркираните в различни цветове рудни зони във взривената минна маса. Различните цветове обозначават различно съдържание на руда. В далечината се вижда сонда за пробивно-взривни дейности

Пътищата в рудника се оросяват редовно

вира още по време на изграждането си. През 8-те години на експлоатация всяка клетка, след като бъде запълнена (изграждат се със застъпване една върху друга) може да бъде рекултивирана.

„Имаме 9-годишен проект за рекултивация на 41 хектара площ на самото съоръжение, при обща площ 85 хектара. Към края на живота на рудника ще останат за премахване резервоарите за вода, фабриката и пътищата. Съоръжението за минни отпадъци ще бъде рекултивирано до края на живота на рудника“, пояснява Иван Иванов.

Съоръжението за минни отпадъци е изградено така, че да не задържа вода, а да я пропуска чрез дренажи в основата си. От там в резервоар в най-ниските точки на двете дерета се събира водата и чрез система от помпи отново се връща в технологичния цикъл. Резервоарът за дъждовни води е направен за сигурност. Той осигурява възможността да се поемат най-тежките дъждове за 30-годишен период, които са валили тук. Такова е изискването към проектирането му, заложено в решението по ОВОС. Дъждовният резервоар подпомага и чисто технологично - когато има нужда от вода се препомпва в големия резервоар и се използва, когато няма нужда, се изпарява.

Последният цикъл е от резервоара за технологични води до пречиствателната станция за химично пречистване. Пречистените води се изпускат чрез тръбопровод на 7 km след Крумовград. От площадката

излизат чисти води с качеството на питейни по химични показатели.

Виждаме отблизо и как изглежда част от разработеното находище при следващата спирка - хоризонт 450. Рудникът е проектиран да се иззме на 4 фази. След достигането на хоризонт 430 се влиза във втора фаза, тъй като съдържанието на рудата е такова, че трябва да се намери оптималният вариант за производство и печалба.

Минната техника включва 4 камиона, които се чупят в средата (дъмпери), а другите 4 камиони са кариерни (самосвали). Има и два хидравлични багера с обратно гребане и булдозери. С булдозера и с грейдера се поддържат и пътищата на самата площадка.

Използват се 2 сонди за пробивно-взривните дейности. Сондира се

„Работещите във фирмата са първите миньори на „Ада тепе“ след траките. Преди 3500 години някогашните жители са открили златото на това място. Траките са успели да изземат до 10 метра от горната част на хълма, а сега, благодарение на новите технологии, съвременните работници ще достигнат дълбочина до 140 метра. Под това ниво в „Ада тепе“ няма златоносни руди, показват направените сондажи, чиято дълбочина достига до 2 000 метра“, разказват специалистите на „Дънди Прешъс Металс“.

Клетка „А“ от интегрираното съоръжение за съхранение на минни отпадъци в процес на изграждане - поставяне на геомембрани, геотекстил и дренажни материали (горе) и клетка „Б“, която има още капацитет за запълване, преди да бъде дренациона, изпомпана и в крайния етап запълнена със стерилна скална маса

поле с дълбочина от 5 метра, което се изземва на 2 пъти. Взривните работи се извършват 2 пъти седмично. „Нивата между хоризонтите в рудник „Ада тепе“ са по 5 метра. Нарочно е

направено така. В България се среща само в нашия рудник и всичко е свързано със селективния добив – определяме всяко едно рудно тяло по най-новата ни технология – ВМТ.

По периферията на рудните тела се правят сондажи, които не са взривни, а в тях се поставят сензори. Маркират се върху чертеж и координатите им се записват. След взривяването рудата и стерилната скална маса се изместват. Намират се сензорите, вземат се новите им координати и се сравняват със старите. Прави се нов чертеж на рудата след взрива. Новите данни се зареждат в компютъра на багера, който е оборудван с джипиес и машината се позиционира спрямо зададените координати. Когато багерът започне работата е ясно дали се изземва руда или стерилна скална маса. Технологията на селективния добив не допуска смесването на стерилна скална маса и руда, като по този начин се избягват загуби.

При нея се очертават рудните тела след всяко взривяване.

„При селективния добив всяка една кофа, която натовари багерът, се знае какъв вид материал е и къде трябва да отиде. Багерът е снабден с GPS система, която му показва къде е рудата и къде – стерилната скална маса“, казва Борислав Гечев, главен инженер „Производство“ на рудник „Ада тепе“.

Всяко едно очертание означава някакво съдържание на руда - синьото - ниско съдържание на руда, зеленото - средно, жълтото - високо, а червеното - супер високо съдържание.

„По този начин всичко е маркирано на операторите на багерите. Имаме тройна система, която ги направлява и показва границите на рудата и дълбочината, на която да гребат. Ако

излезе извън границите, системата веднага сигнализира, че трябва да коригира положението на кофата“, допълва инж. Гечев.

Процентното съдържание на злато в рудата е различно. Ниското съдържание варира от 0,60 до 0,80 грама на 1 тон. От 0,70 до 2,5 грама е средно съдържание, а от 2,5 до 10 грама на тона е високо съдържание. Над 10 е супер високо.

„По принцип от рудника трябва да бъдат извадени около 25 тона злато за 8-те години работа. Инвестицията е огромна, много хора се питат дали е голяма, защото рудникът не е много голям – широк е 800 метра, а е дълъг 1000 метра. При първата фаза дълбочината на рудника е 100 метра. След това започват 120 и 140 метра, което е и общата дълбочина на рудника“, казва главният инженер.

Интересното на рудника е, че има горна зона, която е с окислена вода. В основата има един пласт, който е дебел 10 метра (наричан „стената“) и там е най-доброто съдържание. „Все още не сме стигнали до него. Ще стигнем може би след около 10 хоризонта надолу, което ще се случи през 2020 г.“, казва инж. Гечев.

„Това са клетките, които сме подготвили на интегрираното съоръжение за съхранение на минни отпадъци в южната долина. Клетка „А“ е в процес на изграждане. В клетка „Б“ наливаме вече материал. За нея имаме още около 10 дни обем да наливаме. Интегрираното съоръжение залага на бързото дрениране на водата от материала. След като се дренира чрез помпи връщаме водата в резервоара за технологични води. След това чакаме от 3 до 6 седмици да се консолидира материалът. Започваме да го покриваме с гел композит и след това със скална маса“, обясняват специалистите от „Дънди Прешъс Металс Крумовград“. При този вид съоръжения два пъти се съкращава площта спрямо стандартните. Те са постоянно в процес на изграждане.

Обиколката завърши при пречиствателната станция за водите, изградена в близост до обогатителната фабрика.

МДГ

Обогатителната фабрика с поглед към трошачния цех и силоса за руда

Подготвихме това интервю с проф. Платон Чумаченко в началото на годината. Редакционната политика е този вид материали да бъдат придружени и с научна статия. По този начин запознаваме по-младите ни читатели както с живота и възгледите на изтъкнати учени и специалисти, така и с част от тяхната научна дейност. Проф. Чумаченко обеща, че ще помисли какво да подготви и в края на юли ни писа, че е измислил обектът на статията. Междувременно споделяше върху какви други материали работи и набелязвахме кои биха били интересни за аудиторията на списанието. Чухме се в навечерието на Деня на миньора 18 август. Бяхме изпратили покана да бъде гост на националното честване. Проф. Чумаченко отговори „Да си признам вече ми е трудно да участвам (дори и само като участници!) в такива мероприятия. Годишите! Спомням си навремето какви емоции ни носеше той! Всичко с времето си.“ В последвалия телефонен разговор коментирахме, че той е много енергичен и възрастта не е сериозен аргумент за неучастието му в тържеството. Обещахме си да се чуем след летните отпуски, за да ни изпрати и статията...

На 28 август 2019 г. проф. Платон Чумаченко почина внезапно. Това бе и денят, в който той, заедно с колеги и приятели изпрати в последния му път друг голям учен - проф. Б. Маврудчиев.

Със смъртта на проф. Платон Чумаченко изгубихме изтъкнат геолог и общественик, достолепен и фин човек.

Поклон пред светлата му памет!

ПРЕЗ 1949 ГОДИНА СЕ ЗАПОЗНАХ С ГЕОЛОГИЯТА И ТЯ СТАНА МОЯ ЖИВОТ ВЕЧЕ ШЕСТДЕСЕТ ГОДИНИ

Проф. дгн Платон Чумаченко - Геологически институт, БАН

Уважаеми проф. Чумаченко, конкретният повод да Ви поканим да гостувате на страниците на списание „Минно дело и геология“ е да разкажете повече за изявите си като историк на геологията. В Интернет попаднах на Вашето име като първи автор на няколко статии в областта на историята на геологията, публикувани в реномирани международни списания, някои от тях излезли през 2017 и 2018 г.

Моля Ви, обаче първо да разкажете за Вашия жизнен и професионален път, какви са накратко основните Ви дейности и творчески интереси?.

- Роден съм на 27 май 1935 г. в с. Бяла, Сливенско. Родителите ми са емигранти. Майка ми е родена в гр. Бабадаг, Северна Добруджа, Румъния. Майка ѝ е била чехкиня, а баща ѝ – унгарец, лесовъд, засадил много от горските масиви край Бабадаг. Майка ми Наталия Ченгер е дошла при по-заможната си леля Вилхелмина д-р Крайселска през 1916 г. Баща ми Василий Платонович Чумаченко е дошъл в България в края на 1919 г. като войник в армията на ген. Деникин. В Русия е бил студент в Новоросийския университет в Одеса и е следвал право. По неизвестни за мен причини постъпва в Бялата армия, въпреки че в студентската му книжка пише, че не подлежи на мобилизация, поради това, че е студент. През 20-години на XX век леля ми Вилхелмина Крайселска е имала санаториум на Горнобански път – София, който отдавна под наем на Руския Червен кръст. В него постъпил на работа като фелдшер и моя баща и едновременно с това е следвал и завършил медицина в Софийския университет. Той е работил и живял в санаториума, а в неговия двор е била и къщата на Вилхелмина Крайселска, в която живеела и племенничката ѝ Наталия. През 1928 г. Василий и Наталия се оженили и през 1935 г. съм се родил и аз, като втори син, като баща ми е бил на работа като участъков лекар с център с.

Бяла, Сливенско. Скоро след това семейство Чумаченко се върнали в София и започнали работа в санаториум „Витоша“. Аз съм учил във френския колеж в София, където, през учебната 1944/1945 г. дойде и Никита Лобанов. Съдбата ни отреди да бъдем съученици до края на гимназията.

- Как се запалихте по геологията?

- През 1949 г., като ученици в „Овча купел“ Никита ме запали по геологията - събиране на кристали и минерали. Първата ни екскурзия трябваше да бъде до скалата край Черния кос – покрай пътя Княжево-Владая, но Никита се разболя и ме прати сам да търся малахит, и ако имам късмет, и самородна мед. Това ми беше запознаване с геологията и тя стана моя живот вече 60 години. През 50-те години ходихме на лов за минерали около Владая и Мърчаево, в Искърския пролом, а дори и в 2 ученически похода, ръководени от студента тогава Иван Паяков в Стара планина и в Родопите. Повечето от екскурзиите правехме заедно с Никита и със Свет Петрусенко – учителят на Никита по минералогия. През 1953 г. кандидатствах разбира се геология, но не ме приеха за студент и по-късно, заедно със съученика ми Светослав Докучаев, отидохме да работим като подземни колектори (така се казваше най-ниската геоложка длъжност) в Маданския басейн, в рудник „Долна Петровица“. В рудника се чувствах много добре и ми беше много интересно – първи след миньорите имахме достъп до новоразкритите кристални друзи! От там кандидатствах отново геология в Софийския университет и ме приеха за учебната 1954/1955 учебна година. Започнаха се лекции, изпити, студентски практики, а аз се записах да следвам едновременно и специализация по Библиотекознание и библиография. Така през юни 1959 г. се дипломирах и бях разпределян като стажант-геолог към геоложкото картиране, в бригадата с ръко-

водител Боян Връблянски – много добър началник и организатор на геоложката работа. Тук срещнах и Райна – едно момиче, което имаше вече няколко сезона теренна работа зад гърба си, за което се и ожених през 1960 г. Бях „удостоен“ с честта Б. Връблянски да ми стане кум! С него е моята първа научна статия. Така започна и моят професионален живот. За мое съжаление, работата ми в картировката трая само 3 полевни сезона, понеже получих покана от директора на Геологическия институт при БАН акад. Еким Бончев да постъпя като геолог в секция „Геотектоника“. Така, според мен – рано, отидох на научна работа, но втора такава покана едва ли бих получил от моя професор от университета, ако бях отказал. Тогава се считаше много престижно да работиш в БАН! Там работих до пенсионирането ми през 2003 г.

Като геолог имам няколко етапа, през които моите професионални интереси са се променяли. Какви бяха тези етапи?

ЕТАП НА ТЕКТОНИК И РЕГИОНАЛЕН ГЕОЛОГ. В Геологическия институт постъпих, на неконкурсната длъжност геолог-специалист в секция „Геотектоника“. Тогава ГИ БАН работеше по една комплексна задача – Геология на Предбалкана. Всеки един от членовете на секцията имаше един голям участък от Предбалкана, в който да разработи тектонския строеж. Академик Е. Бончев имаше участък в северната част на Тетевенския антиклинорий, но той (тогава ни се струваше, че е много стар, а беше само на 54 години!) си счупи крака по това време и не можа да си закартира района и той се падна на мен – да заместя един академик! Голяма чест и задължение за мен – младия геолог! Така започна първият ми етап в науката – регионална геология и бях насочени към неотектониката.

ЕТАПНА ПАЛЕОНТОЛОГ-БРАХИОПОДЧИК. През 1963 г. се явих на конкурс за научен сътрудник към секция „Палеонтология“ към ГИ БАН. Конкурсът бе за изучаване на южния тип горна креда, но тогава се прие тезата, че Институтът трябва да се развива в дълбочина, а не в ширина. Така се включих към колектива, изучаващ стратиграфията и палеонтологията на юрската система. В този момент в Европа бяха на мода брахиоподите. В България цареше мнението, че нашите брахиоподи са прекристализирали и не могат да се изучават чрез метода на серийните прерези. Аз се опитах и установих, че при юрските брахиоподи вътрешното устройство не е прекристализирало и се подават на изследване, стига да може да се купи отнякъде апарат за серийни пришлифовки. Разбира се със средства по „второ направление“, но кой ще отпусне такива за изследване на някакви си брахиоподи, от които не може да се очаква нито нефт, нито руда! По това време се разчу между колегите в института, че съм получил благоприятни резултати, и това бе стигнало и до директора акад. Е. Бончев. Веднъж, в коридора, той ме спря и пожела да види моите резултати. Показах му – той навремето беше изучавал лиаски брахиоподи и беше наясно за какво става дума. При излизане от кабинета ми той въздъхна с облекчение и каза „И Платон си намери пътя в науката“. Тази фраза никога няма да я забравя, каза-

на с такова удовлетворение въпреки, че на няколко пъти му отказвах да се върна към неговата секция – не беше проблем той да ме прехвърли като научен сътрудник от една в друга секция! Така започна „брахиоподният“ ми период. По данни от литературата, аз направих един идеен проект – какво ми трябва и Георги Паяков от „Механичната работилница“ на института направи един самобитен, но действащ апарат за серийни пришлифовки. Този апарат ми помогна в работата върху юрските брахиоподи, както и на Неда Мочурова-Декова и на Самуил Бенатов – първата да направи кандидатска дисертация върху горнокредните, а Самуил – върху триаските брахиоподи. Стана една силна българска брахиоподна школа, известна в света.

ЕТАП НА БРАХИОПОДЕН СТРАТИГРАФ. След това започнахме с Иво Сапунов и Владимир Шопов да описваме „пласт по пласт“ (Bed by bed) юрски разрези, разкриващи се в Западна България. При тази работа, по данни от брахиоподите се установи, че юрската трансгресия в СЗ България е закъсняла и е започнала през средната юра, а не както се считаше до тогава – че тя е покрила цяла България още от началото на юрската трансгресия. Моите данни по брахиоподи промениха мисленето и на регионалните геолози.

ЕТАП НА ИЗУЧАВАНЕ НА ЯДКА ОТ ДЪЛБОКИТЕ СОНДАЖИ. След събирането на брахиоподи от повърхностните разкрития, започнахме с Иво Сапунов и работа по стратиграфията на юрските седиментни в дълбоките нефтени сондажи в Северна България, където прилагаме на практика и брахиоподната зонална схема, разработена вече от мен по разкритията – отначало по долноюрските, след това – по средноюрските и накрая – по горноюрските брахиоподи.

ЕТАП НА РАБОТА В ИЗТОЧНА СТАРА ПЛАНИНА. Бях получил в наследство от Иво Сапунов и долноюрски брахиоподи от юрските олистолити (блокове) в Източна Стара планина. Тогава много нашумя новата идеята за олистостромния строеж на мезозойските седименти по тези места. Разбира се и аз бях възприел тази идея и тръгнах по терена да търся нови олистолити с брахиоподи. Походих доста и видях, че нещата не са толкова ясни и лесни, както ги чертаеха основоположниците на олистостромната теория – Иван Начев, Иво Сапунов и Юли Стефанов. Видях, че в седиментите, които те приемаха за горнокредни, а за средноюрски – по полен и спори от Светлана Чернявска, има и горнотриаски-долноюрски, които не бяха само включени като блокове, а си имаха и собствен пласторед и очертаваха различните структури. А седиментогенни блокове си има и то не само в една седиментна свита – Котленската, както се предполагаше, а и в други свити, които излязоха с новата стратиграфска схема. Тези нови идеи съвпаднаха с идването, по съвместна тема, на френски геолози. На тях трябваше да им показвам геологията въз основа на новата, още непубликувана идея. Тя им хареса много и, връщайки се във Франция, един от тях Бернар Пейбернес (B. Peybernes) оформи като статия показаното им от мен на терена и го публикува във Франция в колектив и с мен, но първото име беше на

Заемани длъжности и научни хабилитации: Научни степени (дисертации): 1) Кандидатска (сега – докторска) (1971 г.): Долноюрските брахиоподи от Централна и Западна Стара планина и Краището; 2) Доктор на науките (1989 г.): „Юрски брахиоподи от северния и южния борд на Тетиса (биостратиграфия, палеоекология, таксономия).

Научни звания: ст.н.с. II ст. (сега доцент) – 1984; ст.н.с. I ст. (сега професор) – 1991 г.

Научно-организационни длъжности: чисто организационни длъжности никога не съм заемал. От научно-организационните – бил съм дългогодишен член на ръководството на БГД (библиотекар); секретар (1995-1998 г.) и председател (1998-2003 г.) на Българския Национален комитет за Международна геоложка корелационна програма на ЮНЕСКО (МГКП) (1998-2003 г.); член и отговорник от българска страна на различни програми към МГКП; председател на Експертната комисия по Науките за Земята към НФНИ-МОН – 1990-1993 г.; член (1997-2000) и председател (2000-2003 г.; 2006-2010 г.) на Научната комисия по геолого-географски науки при ВАК; член на Специализирания научен съвет (СНС) по Геологически науки при ВАК; член на Научния съвет на ГИ БАН; Преподавател по палеоекология в Софийския университет 1973/1974 г. - 1976/1977 г. и от 1980/1981 г. до 1990/1991 г.; член на Научни журита за хабилитиране на палеонтолози в ГИ, БАН и СУ; Почетен член на Българското геологическо дружество и носител на орден „Кирил и Методий“ – златен. Бях на работа и в чужбина като картировач: в Алжир – 2 теренни сезона в периода 1970-1972 г. и в Монголия, старши геолог на Българската група в Международната геоложка експедиция (1977-1979 г.). За мое лично щастие в Алжир работех главно върху юрски седиментни терени, а в Монголия – върху юрски магматични скали. Така че през целия си професионален живот съм работил главно върху юрската система.

оформилия статията, като излезе, че идеята е тяхна, а ние сме само за пълнеж, от куртоазия включени в статията. Вдигнах на този колега скандал, но само в лична кореспонденция, а не в пресата. По-късно, вече в подробните статии, моето име беше на първо място. Ние, със Светлана Чернявска публикувахме отделни статии, но на руски в български издания. Това бе коронацията на този мой етап, като, за мое удовлетворение Иво Сапунов – един от основоположниците на олистостромната теория за строежа на Източна Стара планина, възприе изцяло моите виждания по въпроса.

ЕТАП НА ПАЛЕОЕКОЛОГ. В този период започнах да се интересувам и от проблемите на палеоекологията – брахиоподите, като придънни организми, са носители на много информация по тези въпроси. Започнах да се интересувам и от палеонтологията и палеоекологичните данни, които дават ихнофосилите – следите от дейността на организмите, фосилизирани в седиментите. Това бе един успореден етап от моето развитие – етапа на палеоекологията. Проф. Т. Николов, по линията на научното сътрудничество между БАН и Софийския университет, ме привлече да чета спецкурса по палеоекология, който по-късно прерасна в курс по палеогеогеография (четен от един лектор) и палеоекология (четен от друг лектор – в течение на 15 години – от мен).

ЕТАП НА ВРЪЩАНЕ КЪМ ПРОБЛЕМИТЕ НА ИЗТОЧНА СТАРА ПЛАНИНА. По-късно, по идея на Кирил Будуров, направихме предложение за изработване на тема по геологията на триаските и юрските седименти в Източна Стара планина, която се прие да бъде финансирана от Фонда научни изследвания. В новия

колектив бяха включени и нови геолози от по-младото поколение, и бе доразвита идеята за стратиграфията на триаските и долно и средноюрските седименти. Лансирах и идеята за корелация на аналогични скали от Странджа планина с тези от Източния Балкан и от Северна Добруджа и Южен Крим.

ЕТАП НА ГЕОЛОЖКО НАСЛЕДСТВО. Много активна дейност развих по разкриване и обявяване на геосайтове със стойност от гледна точка на геоложкото наследство сред добрите и важни в научен смисъл геоложки разкрития на юрските (в Западна България) и на триас – средноюрските разкрития от Източна Стара планина.

ЕТАП НА ИСТОРИК НА ГЕОЛОГИЯТА. След пенсионирането ми през 2003 г. започна нов етап в моето развитие като геолог. Тогава директор на Руския културно-информационен център беше г-н Баженов, който имаше добро отношение към наследниците на белогвардейците и често ни събираше по повод на някои годишнини. Д-р С. Рожков, от „новите“ руски емигранти – женени за българки и с тях дошли в България, проявяваше активност по проблемите на руското наследство и много настояваше да се публикуват спомени от нас – наследниците на белоемигрантите. На мен ми се струваше, че ние нямаме никакъв принос към руското наследство, че моят баща и аз не сме направили нищо значително – не сме наследници на болярски родове и т.н. Въпреки всичко той ме убеди и ние направихме една книга – от спомени на наследници на белоемигрантите – главно за наша консумация. Получи се интересна книга. Дойде ми идеята в нея да съберем данни и за руските геолози-белоемигранти [1] – в най-широк смисъл – геолози, палеонто-

лози, геофизици и др. Книгата се посрещна добре на първо време от Свет Петрусенко, който също активно се включи в събирането на информация. Докладът ни пред конференцията „Геонауки“ на Българското геологическо дружество бе посрещнат с интерес.

Обявиха се и нови, непознати за нас, геолози, наследници на руски емигранти. Докладът публикувахме в Списанието на БГД. Изнесохме и един доклад в РКИЦ, накрая на който г-н Баженев – директор на РКИЦ предложи този материал и с нови допълнения, да бъде публикуван в отделна брошура, която РКИЦ ще финансира. За себе си реших, че това не е повторение на статията ни на български език, публикуване вече в сп. БГД, което да ни послужи при евентуална хабилизация, понеже всички автори вече бяхме пенсионери и тази брошура би била интересна за нова аудитория – не тясно геологическа, а за руснаци, още повече че тук вече бяха включени не само белоемигрантите и техните наследници, а и руснаците дошли и заселили се в България по-късно.

Французите казват „Апетитът идва с яденето“ и така започнахме да мислим по-мощно – за геолозите от руски произход работили по света. Събирайки информация за геолози от руски произход се сетих за една позната, женена в Германия. Тя ми помогна извънредно много – както със събирането на нови данни, така и със своя перфектен руски език и със своите литературни виждания – тя искаше – а и така стана, тази книга да бъде не само сух справочник от имена и данни за тях, а една книга със своите литературни особености, която да бъде интересна не само за геолози, но и за обикновения читател, интересуваш се от историята на руската емиграция. В крайна сметка публикувахме тази книга в България. По това време почина големият френски геолог чл. кр. проф. Мишел Дюран-Делга, който подкрепи идеята за изучаване на геолозите от руски произход, много от които са работили във Франция или във френско говорещите страни. Ние посветихме нашата книга на този голям приятел на руските геолози.

Появиха се доста отзиви, както лично до авторите, така и в международни списания. Книгата се разпространяваше по пощата до заинтересуваните читатели и главно, до големите геоложки и национални библиотеки, където могат да бъдат на разположение на по-голям кръг читатели. Пуснахме я и в електронен вариант.

Изнесох доклад на сесията на Френското геологическо дружество, посветена на годишнина от смъртта на чл. кор. проф. Мишел Дюран-Делга в седалището на Френското геологическо дружество в Париж. Постава се основата на новия етап от изучаването на съдбата и приносите в науката на геолозите от руски произход, работещи в различни части на света и вече на понятен на повечето от геолозите английски език. Това бе нещо като второ допълнено издание, понеже се установиха и много, неизвестни по времето на правенето на общата книга геолози, или някои от новите геолози са емигрирали след издаването на първото издание. Отпечатахме първата регионална статия в

сръбско геологическо списание [6] относно геолозите от руски произход, които са работили в САЩ.

През 2016 г. в Boletino Geologico y Minero, Instituto Geológico y Minero de España излязоха от печат материалите от Научната конференция, посветена на годишнината от смъртта на чл. кр. проф. Мишел Дюран-Делга и един текст, посветен на геолозите от руски произход, работещи във франкофонните държави [7]. Описани са съдбата и научната кариера на 90 души, работили в отделни франкофонски страни: в Алжир са работели 19 души; в Белгия – 8; в Камерун – 6; в Конго – 18; повече от 80 души са работели на територията на Франция; в Габон – 7; в Гвинея – 5; в Мадагаскар – 5; в Мароко – 23; в Сенегал – 4; в Швейцария – 3; в Того – 3, в Тунис – 11; в Заир – 5.

През 2016 г. в Лондон се състоя годишна конференция на Английския съвет на руските съотечественици, на която изпратихме статия върху английските геолози от руски произход, работещи в Обединеното кралство [8]. Описана е съдбата и кариерата на 27 геолози-емигранти или техни потомци (геолози в най-общ смисъл на думата – специалисти от областта на науките за земята), родени в Руската империя, в СССР или в Руската Федерация. Най-известен сред тях е проф. Сергей Иванович Томкеев, който е автор на много брошури по регионалната геология на различни графства, на ръководство по петрология, професор в Университета на Ню Касъл и др. Сред потомци на белоемигранти е и княз Никита Лобанов-Ростовски, който е завършил в Оксфорд геология и е субсидирал по-късно създаването на Факултет по планетарна геология, както и създаването на пост за професор по органична химия в Крист Колидж, Оксфорд и др.

Същевременно ни потърсиха от редакцията на Lambert Academic Publishing с предложение да публикуват една студия върху български геолози от руски произход. С акад. Тодор Николов преработихме вече публикувани на български наши статии, посветени на доц. Андрей Янишевски и д-р Ростислав Берегов, към които добавихме и текст относно живота и научното творчество на д-р Светлана Чернявска [9] – Три звезди от руски произход на небосвода на българската геология (Tchoumatchenco, Nikolov. 2017).

С помощта на геолози от Латинска Америка и специално с големия аржентински геолог Алберто Рикарди подготвихме текст за латиноамериканските геолози от руски произход. Като нов елемент в този текст включихме и руски геолози, които са работили в Латинска Америка, предимно в Куба и Чили като дългосрочно командировани и приносят им се състои в публикации върху геологията на страните от Латинска Америка .

Към октомври 2018 г. по данни на ResearchGate електронният вариант на тази наша статия е имал вече 100 читателя.

- Успяхте ли да постигнете Вашите цели в дейността си през годините?

Издадените книги в областта на историята на геологията с участието на проф. Платон Чумаченко (описани и в литературата)

- От майка ми съм научил: Залудо работи, залудо не стой! И това ми е помагало да си намирам цели – геологически, които с интерес съм следвал – брахиоподите – от палеонтоложка (която е много трудоемка и с физическо натоварване), стратиграфска и палеоеколожка гледна точка, ихнофосилите – от палеонтоложка и палеоеколожка цел, обектите на геоложкото наследство и накрая – историята на геологията са ми били много интересни и приятни за работа. Лошото е, че и хобито ми бе свързано с геологията – събирах геоложки картички пощенски формат, които накрая подарих на музея „Земята и хората“, а тази колекция е най-богатата в света – мога да го заявя с гордост!

- Какви са сега приоритетите на сферата, в която сте работили?

- Палеонтологията, като цяло е много замряла в България. Останали са малко специалисти. Те нямат средства за командировки на терена, а и болшинството от тях нямат нагласа за теренна работа – явно тяхната мечта е да се развиват като „чисти“ палеонтолози – някой да събира и им изпраща образци, по възможност от чужбина - това е много престижно, а те само да ги определят. Те нямат „пространствено“ геоложко виждане, а само се ограничават до микроскопа или лупата и е много престижно ако се борави и с електронен микроскоп – той ще реши всичките проблеми.

- Работите ли върху нещо сега?

- Да, в момента, с помощта на геолози, главно от Австралия, подготвяме нов текст за геолози от руски произход, работещи или работили в района на Океания – Австралия, Нова Зеландия и т.н., която е почти готова.

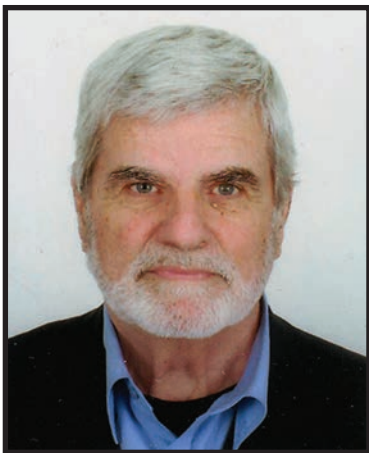
Освен това, се връщам и към основната си работа – определяне на брахиоподите. Моите внуци Ева и Зоя, заедно с майка си са събрали преди 1-2 години от околностите на с. Ряховците, Севлиево много брахиоподи с раннокредна възраст, които са в процес на обработване.

ЛИТЕРАТУРА

1. Чумаченко, П., С. Петрусенко, И. Лысенко-Чехларова. 2013. Болгарские геологи белоэмигрантского происхождения. – In: В.В.Чумаченко, П.В.Чумаченко, С.А. Рожков (ред.): Белоэмигранты в Болгарии. Воспоминания., Русский Академический союз в Болгарии, Предст. Россотрудничества в Болгарии, Москва, 385-411.
2. Чумаченко, П., С. Петрусенко, Г. Димов, Й. Янев, И. Лысенко-Чехларова. 2012. Български геолози от руски произход. – Сп. Бълг. Геол. д-во, 73, 1-31 127-141.
3. Чумаченко, П., С. Петрусенко, Й. Янев, Г. Димов, И. Лысенко-Чехларова. 2013. Болгарские геологи российского происхождения. – Прест. Россотрудничества в Болгарии, Болг. Геолог. Общество, Русский академический союз в Болгарии. 76 стр.
4. Чумаченко П, О. Дитл (Редакторы-составители). 2014. Геологи российского зарубежья: судьбы и вклад в мировую науку. Научно-энциклопедический сборник по ис-

- тории геологии. – Geological non-profit limited, London; Русский академический союз в Болгарии, София, 477 с.
5. Tchoumatchenco P. et al. 2013. Les géologues d'origine russe dans les pays francophones. – Hommage au Prof. M. Durand-Delga. SGFr., Cofrhigeo, p. 55.
 6. Tchoumatchenco P., M. Wiazemsky. 2015. Geologists of Russian origin in the USA. – Ann. Geol. Peninsulae Balkanique, Belgrad; 76; 115-150.
 7. Tchoumatchenco, P., Durand-Delga, M., Ricour, J. and Wiazemsky, M., 2016. Geologists of Russian origin in the francophone countries. Boletín Geológico y Minero, 127 (2/3): 689-716.
 8. Tchoumatchenco P., Branagan D., Wiazemsky M., Torrens H. 2016. The geologists of Russian origin in the British Isles. – The First International Science-to-practice Conference "Russian heritage in the contemporary world". December 19th, 2016. "Knowledge is power" Fondation, 2016; Russian Heritage in the United Kingdom Committee, 2016; 172-189.
 9. Tchoumatchenco P., T. Nikolov. 2017. Three stars of Russian origin in Bulgarian geology: Andrei Janichevsky, Rostislav Beregov, Svetlana Černjavska: Life and scientific creativity. – Lambert Academic Publishing, Saarbrücken, Germany, 103p. ISBN 978-620-2-02499-0
 10. Tchoumatchenco P., Riccardi A., † Durand Delga M., Alonso R., Wiazemsky M., Boltovskoy D., Charrier R., Minina E. 2018. Geologists of Russian origin in Latin America. – Revista del Museo de La Plata, 3, 2, 223-295.

ЗАГУБИХМЕ ПРОФ. ДГН БОЖИДАР МАВРУДЧИЕВ

24.04.1933 – 25.08.2019 г.

На 25 август 2019 г., след продължително тежко боледуване почина видният български учен – петролог проф. дгн Божидар Димитров Маврудчиев. Спря да тупти едно неспокойно сърце, сърцето на една неуморна личност, сърцето на нашия колега и приятел.

От българската геология си отиде рядко надарен учен, играл важна роля в развитието на българската геология през последните 60 години, както и в подготовката на млади геолози в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Петролог със значими научни приноси, които му отредиха място на учен с международно реноме.

Божидар Маврудчиев е роден на 24.04.1933 г. в гр. Сливен, в семейство на учители. Завършва средно образование в Сливен и висше образование по геохимия в СУ „Св. Климент Охридски“ през 1955 г. Той

е един от най-видните ученици от школата на акад. Стр. Димитров. Има забележителни приноси в изучаването на магматизма и метаморфизма в България, Монголия, Конго (Бразавил), както и в подготовката на кадри в областта на петрологията. Автор е на над 150 научни труда в следните направления на геологическите науки: магматизъм, метаморфизъм, метасоматизъм, металогения и в областта на геоморфологията: оценка на ерозионния срез на полиметалните находища в Източни Родопи. Значителна част от неговите публикации са посветени на историята на геоложките изследвания в България.

Сам и съавторство е публикувал очерци за живота и творчеството на акад. Георги Бончев, акад. Страшимир Димитров, акад. Иван Костов, акад. Еким Бончев, проф. Наум Николов, проф. Цоню Димитров, проф. Георги Атанасов, проф. Васил Вергилов, проф. Боян Алексиев, проф. Борис Страшимиров, проф. Йорданка Минчева-Стефанова, проф. Веселина Бресковска и други. През 2005 г. написа монографията „Страници от календара на българската геология (1828 – 2005) във връзка с “80 години Българско Геологическо Дружество““. Има над 750 цитирания в монографии, тематични сборници, годишници, списания, издадени у нас и в чужбина.

В СУ „Св. Кл. Охридски“ е чел или чете лекции по курсовете „Петрография“, „Кристалоптика“, „Федоровски метод“, „Магмени и метаморфни скали в България“ („Скалите в България“ и „Скалните комплекси и серии в България“), „Магмено-флуидни системи“, „Петрография с въведение в минералогията“. Три години след пенсионирането си продължава да преподава в ГГФ като хоноруван преподавател курса „Скалните комплекси и серии в България“ и е хоноруван преподавател в университета във Велико Търново „Св. Св. Кирил и Методий“. Ръководил е дипломанти, специализанти, аспиранти.

Проф. Б. Маврудчиев има над 100 публикации в областта на магмената и метаморфна петрология, както и по история на българската геология. Открил е палеогенските малки плутонични тела в Маджаровското рудно поле, а след като изучава известните 20 плутона в Източните Родопи (България, Северна Гърция), характеризира Източнородопската палеогенска монзонитоидна провинция. Разработва идеята, лансирана от него и ст.н.с. Ив. Боянов за наличието на две магмени огнища през палеогена в пределите на Източните Родопи. Обосновава представата за вулканоплутоничната триада в Източнородопското палеогенско понижение. Лансира идеята за инверсионния характер на плутонизма в Източните Родопи и на тази основа обясни екстензията на плутонизма от пониженията към кристалинните блокове. Заедно с минералози (проф. д-р В. Бресковска), рудари (доц. д-р Ат. Атанасов), геоморфолози (ст.н.с. I ст. д-р Ив. Вапцаров) и металогенисти (проф. д-р Р. Димитров, ст.н.с. д-р В. Гергелчев) очерта металогенната роля на малките интрузии. Съвместно с геофизици (Цв. Велчев, проф. д-р Ив. Петков, проф. д-р Хр. Дачев, проф. д-р Д. Йосифов) доказва връзките на палеогенската магмено-флуидна система, представена от криптоплутони - малки интрузии - субвулкански дайки - вулкански апарати, с дълбочинния строеж на Източнородопския литосферен блок. В светлината на теоретичните постановки на акад. Д.С. Коржинский, е разработил въпроса за прехода на трансформативните флуиди в постмагматични хидротерми и произтичащите от това петрогенетични и металогенни ефекти в Източнородопската магмено-флуидна система. Изследва периплутоничните контактни метаморфити и метасоматити: хорнфелзи, скарни, зеолити, сулфида. Участва при разработване на критериите за връзката на полиметалните (Източни Родопи) и медните (Източно и Западно Средногорие) орудявания с къснокредния, респ. с палеогенския магматизъм и жилната зоолитизация (минералогическите аспекти са на акад. Ив. Костов). Доказа, че скарните и полиметалните руди в Родопите (Източни, Централни) са отделени темпорално от тензионните субвулканити. Характеризира базалтовите магматити от Мизийската плоча, Предбалкана, Балкана и Източните Родопи, като деривати на мантийни магми (палеомагнитните доказателства са на ст.н.с. д-р П. Ножаров), достигнали до земната повърхност и на субвулканско ниво в хода на експресен транспорт. Заедно с проф. В. Вергилов и ст.н.с. I ст. д-р Д. Кожухаров характеризира гранитоидите на Западнородопския батолит, съставен от три гранитоидни фази с различна геоложка възраст. Едни от късните му изследователски интереси са свързани с къснокредно-палеоценския гранитоиден плутонизъм в Източните Родопи (Чучулигински гранити), и къснокредния магматизъм (Малко Търновски плутон, Витошки плутон) както и историята на геоложките и петрографските изследвания в България (очерци за живота и творчеството на акад. Г. Бончев, акад. Стр. Димитров, акад. Ек. Бончев, проф. Н. Николов, проф. Ц. Димитров, проф. Г. Атанасов, проф. В. Вергилов - написани самостоятелно или в съавторство, а така също и самостоятелно написаните „Страници от ка-

лendar на българската геология (1828-2005)”, посветени на 80 годишнината на БГД).

Проф. Б. Маврудчиев е участвал с пленарни доклади в два международни геоложки конгреса (Монреал - Канада, 1972 г. и Москва - Русия, 1984). Изнасял е лекции в Тбилиси, Солун, Прищина, Краков, Будапеща. Активен член е на Карпато-Балканската геологическа асоциация. Един от организаторите е на Българо-Гръцкия симпозиум.

Председател е на ръководството на Геолого-географската секция към СУБ, член на „Клуб на геолога“. Бил е Председател на секция Петрология към Българското геологическо дружество, Председател на българската секция по петрология към Карпато-Балканската геологическа асоциация, Председател на НФНИ-НЗ, член на Управителния съвет на фондация „Св. Кирил и Методий“.

Бил е зам.-директор на департамента по Геология в университета „Едуардо Мондлане“, Мапуту, Мозамбик; ръководител на катедра „Петрология и литология“ в Геолого-географския факултет; Главен редактор на Год. СУ „Св. Кл. Охридски“, ГГФ, кн. 1 - Геология; член на Редакционната колегия на *Geologia Balcanica*; член на ФС на ГГФ, на СНС по геология при ВАК, на Геолого-географската комисия при ВАК, на НС при ГИ на БАН, на НС при специалност геология в СУ „Св. Кл. Охридски“; Председател на Комисия по Науки за Земята в Националния съвет за научни изследвания; член на Консултативния съвет по Геология и минерални ресурси към КГМР, член на Българския национален комитет за Антарктически изследвания, на ръководството на Българското минералогическо дружество.

Работил е в състава на българските експедиции в Монголия (1966-1968 г.) и Конго (1974-1975 г.). Бил е преподавател в университета „Едуардо Мондлане“, гр. Мапуту, Мозамбик (1976-1981 г.), където е чел лекции по основните курсове по Петрология за първите мозамбикански геолози след независимостта на страната (*Petrologia I*, *Petrologia II*). Някои от студентите му са ръководители в „Националната дирекция по геология и мините“, други са преподаватели в департамента по Геология към университета.

За работа си в Българската геоложка експедиция е награден от Министерство на геологията в Монголия. Във връзка с педагогическата му дейност в Р. Мозамбик е награден със специална премия. Носител е на Юбилеен медал „Сто години българска геология“. Носител е на почетния знак на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ със синя лента. Притежател е на Грамота от Фонд „Научни изследвания“ за съществен принос в дейността на НЕК по науки за Земята и Фонд „Научни изследвания“. Удостоен е с Юбилейна грамота от Управителния съвет на Съюза на учениците в България за дългогодишно и активно членство в СУБ и други.

Поклон пред светлата му памет.

Акад. Тодор Николов

СОДЕРЖАНИЕ

СОБЫТИЯ

Рудник „Ада тепе“ из АО „Данди Прешас Метал“ был официально открыт	2
АО „Елаците-Мед“ отметил 44-летнюю историю успеха	5

ДЕНЬ ШАХТЕРА – Обзор	8
-----------------------------------	---

ДЕНЬ ШАХТЕРА – Доклад	10
------------------------------------	----

ДЕНЬ ШАХТЕРА – Поздравления	15
--	----

ДЕНЬ ШАХТЕРА – Награды Болгарской Горно-Геологической Палаты	16
---	----

ДЕНЬ ШАХТЕРА – Обзор	18
-----------------------------------	----

НОВОСТИ	21
----------------------	----

РЕПОРТАЖ

К горизонту 450 рудника „Ада тепе“	37
--	----

ТЕХНОЛОГИИ

Исследование свойств и применимости твердых вклю- чений из вскрыши в АО Мини „Марица-изток“ ЕАД как дорожно-строительного сырья Доц. д-р Евгения Александрова Проф. д-р Ивайло Копрев Гл. ас. д-р Веселин Балеv Гл. ас. д-р Даниел Георгиев.....	41
--	----

НЕФТЬ И ГАЗ

Природный газ, нефть и битумы из Западно-предбалканс- кой нефтегазоносной области: результаты и вопросы Венелин Х. Велеv.....	46
---	----

ДОАЙЕНЫ ОТРАСЛИ

В 1949 году я познакомился с геологией, и она стала моей жизнью уже шестьдесят лет Проф. д-рн Платон Чумаченко	57
--	----

IN MEMORIAM

Мы потеряли проф. д-рн Божидара Маврудчиева Акад. Тодор Николов	62
--	----

CONTENT

EVENTS

Ada Tepe mine of Dundy Precious Metals EAD was officially open	2
Elatsite-Med JSC celebrates 44 years successful history.....	5

MINER'S DAY – Review	8
-----------------------------------	---

MINER'S DAY – Report	10
-----------------------------------	----

MINER'S DAY – Greetings	15
--------------------------------------	----

MINER'S DAY – Awards of the Bulgarian Chamber of Mining and Geology	16
--	----

MINER'S DAY – Review	18
-----------------------------------	----

NEWS	21
-------------------	----

REPORTAGE

To the horizon 450 of the "Ada Tepe" mine	37
---	----

TECHNOLOGIES

Properties and applicability investigation of the overburden solid inclusions as road construction materials in Mini Maritsa Iztok EAD Assoc. prof. Dr. Evgeniya Aleksandrova Prof. Dr. Ivaylo Koprev Assist. prof. Veselin Balev Assist. prof. Dr. Daniel Georgiev.....	41
--	----

OIL AND GAS

Natural gas, oil and bitumen in West Forebalkan producing area: outcomes and questions Venelin H. Velev	46
---	----

DOYENS OF THE BRANCH

In 1949, I got acquainted with the geology, and it has become my life for sixty years Prof. DSc Platon Chumachenko	57
--	----

IN MEMORIAM

We have lost Prof. DSc Bozhidar Mavroudchiev Acad. Todor Nikolov	62
---	----

МИННО ДЕЛО И ГЕОЛОГИЯ

ЗАЯВКА ЗА АБОНАМЕНТ

Желая да се абонирам за списание „Минно дело и геология“:

Абонамент за 2020 г. – 150 лв. (с ДДС)

Брой абонаменти:

Абонамент за 2020 г. – 90 лв. (с ДДС)
за физически лица, членове на НТС по МДГМ

Брой абонаменти:

Абонамент за 2020 г. – 45 лв. (с ДДС)
за пенсионери и студенти, членове на НТС по МДГМ

Брой абонаменти:

Адрес за получаване:

Град/Село: Община: Пощенски код:

ж.к./ул. № вх. ет. ап./офис:

Фирма: Получател:

Длъжност: Тел.: Е-поща:

Данни за фактурата:

Фирма:

ЕИК: ИН по ДДС: МОЛ:

Адрес: гр./с..... ж.к/ ул. №.....

Моля да изпратите попълнената
заявка за абонамент на адрес:

1404 София,
бул. „Околовръстен път“ 27
БЦ „Земята и хората“, ет. 1,
офис БМГК или на
е-поща: mdg@bmgk-bg.org

**Банковата сметка
на „БМГК Комерс“ ЕАД:**

IBAN банкова сметка:
BG78UBBS80021049280640

BIC: UBBSBGSF;

ОББ АД – Клон „Мария Луиза“

ИЗБЕРИ КОМАТСУ. ВЗЕМИ ПРЕДНИНА.

**КОМАТСУ
MINING**

МИННИ КАМИОНИ КОМАТСУ ВЕЧЕ И В ЕВРОПА

- ВИСОКА ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ
- НИСКИ ЕКСПЛОАТАЦИОННИ РАЗХОДИ
- ВИСОКА ЕФЕКТИВНОСТ
- ГАРАНЦИОНЕН И ИЗВЪНГАРАНЦИОНЕН СЕРВИЗ
- РЕШЕНИЕ ЗА ВСИЧКИ СПЕЦИФИЧНИ НУЖДИ

EUROMARKET

ЗА ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ СЕ СВЪРЖЕТЕ С НАС:
София 1532, Казичене, ул. Околовръстен път 454
02/ 97 67 100, e-mail: construction@euromarket.bg
www.euromarket.bg